

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Analýza hospodaření Vězeňské služby ČR

Iva Brejšová

**Bakalářská práce
2020**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Iva Brejšová**
Osobní číslo: **E17004**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Téma práce: **Analýza hospodaření Vězeňské služby ČR**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je analýza financování a nákladovosti Vězeňské služby v ČR. Student se jednak zaměří na problematiku vězeňství a jeho financování na celostátní úrovni a následně na vybraných datech provede analýzu hospodaření v rámci zvolené organizační jednotky.

Osnova:

- Bezpečnost státu a vymezení trestního práva.
- Charakteristika Vězeňské služby ČR.
- Analýza hospodaření Vězeňské služby ČR.
- Zhodnocení výsledků a navržení doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

NAHODIL, F. Veřejná správa a financování veřejného sektoru. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 9788073805364.

ŠÁMAL, P. Trestní právo hmotné. 7. Vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1040 s. ISBN 978-80-7478-616-7.

VÁLKOVÁ, H., ČERNÍKOVÁ, V. a FIRSTOVÁ, J. Aktuální otázky vězeňství. 1. Vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2014. 233 s. ISBN 978-80-7251-426-7.

VÁLKOVÁ, H. a KUČHTA, J. Základy kriminologie a trestní politiky. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-429-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Viktor Prokop, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **2. září 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2020**

L.S.

doc. Ing. Romána Provozítková, Ph.D.
děkanka

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. září 2019

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Iva Brejšová**
Osobní číslo: **E17004**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Téma práce: **Analýza hospodaření Vězeňské služby ČR**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je analýza financování a vývoje hospodaření Vězeňské služby ČR ve vybraných letech. Součástí práce bude i představení činnosti Vězeňské služby ČR. Student se zaměří na problematiku vězeňství a jeho financování na celostátní úrovni.

Osnova:

- Bezpečnost státu a vymezení trestního práva.
- Charakteristika Vězeňské služby ČR.
- Analýza hospodaření Vězeňské služby ČR.
- Zhodnocení výsledků a navržení doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

DANČÁK, B. a ŠIMÍČEK V. Bezpečnost České republiky. 1. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. ISBN 80-210-3009-7.

ŠÁMAL, P. Trestní právo hmotné. 7. Vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1040 s. ISBN 978-80-7478-616-7.

VÁLKOVÁ, H., ČERNÍKOVÁ, V. a FIRSTOVÁ, J. Aktuální otázky vězeňství. 1. Vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2014. 233 s. ISBN 978-80-7251-426-7.

VÁLKOVÁ, H. a kol. Základy kriminologie a trestní politiky. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. 636 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Viktor Prokop, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. listopadu 2020**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2020

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 11. 2020

Iva Brejšová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce, panu Ing. Viktoru Prokopovi, Ph.D., za jeho odbornou pomoc, trpělivost, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu po celou dobu studia.

ANOTACE

Práce pojednává o problematice Vězeňské služby v České republice ve vybraných letech, včetně jejího hospodaření a zhodnocení. První část práce obsahuje základní pojmy a seznámení s Vězeňskou službou. Její součástí je i pojednávání o kategorizaci trestných činů a jejich systém klasifikací. V další části je popsáno fungování Vězeňské služby České republiky – její úkoly, organizace, systém řízení a hospodaření. Cílem bakalářské práce je analýza financování a vývoje hospodaření Vězeňské služby v letech 2016-2019.

KLÍČOVÁ SLOVA

Vězeňská služba, bezpečnost, věznice, trestné činy, zaměstnanost, analýza hospodaření

TITLE

Analysis of economy of the Prison Service of the Czech Republic

ANNOTATION

This work deals about the problematics of the Prison Service in the Czech Republic in selected years including of economy and assessment. The first part of the work contains basic concepts and familiarization with Public Service. It also includes a discussion of the categorization of crimes and their classification system. The next section describes the activities of the Prison Service of the Czech Republic – specifically its tasks, organization, system of the management and economy. The aim of the work is to analyze the financing and development of the Prison Service in the years 2016-2019.

KEYWORDS

Prison service, safety, jail, crimes, employment, analysis of economy

OBSAH

ÚVOD	9
1 BEZPEČNOST STÁTU A VYMEZENÍ TRESTNÍHO PRÁVA	10
1.1 BEZPEČNOST	10
1.2 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA ČR	11
1.2.1 Subjekty zajišťující bezpečnost ČR	12
1.3 VYMEZENÍ TRESTNÍHO PRÁVA	14
1.3.1 Trestné činy	14
1.3.2 Kategorizace trestných činů	15
1.3.3 Systém trestů v ČR	16
1.3.4 Trest odnětí svobody a výjimečný trest	17
2 CHARAKTERISTIKA VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR	19
2.1 VĚZEŇSKÁ SLUŽBA A SYSTÉM ŘÍZENÍ	119
2.2 DRUHY VĚZNIC	22
2.2.1 Změna struktury věznic po roce 2017	24
2.2.2 Věznice pro mladistvé	25
2.3 ZAMĚSTNÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH	26
3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR	28
3.1 ZAMĚSTNANCI VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	28
3.2 VÝDAJE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	31
3.2.1 Počet vězňů a výše odměň odsouzených osob	32
3.3 PŘÍJMY VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	36
3.3.1 Nedaňové příjmy	37
3.3.2 Pohledávky	38
4 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A NAVRŽENÍ DOPORUČENÍ	42
4.1 ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	42
4.2 ZHODNOCENÍ VÝDAJŮ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	43
4.3 ZHODNOCENÍ PŘÍJMŮ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	44
4.4 ZPRÁVY O VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY	45
4.5 NÁVRH DOPORUČENÍ	46
ZÁVĚR	47
POUŽITÁ LITERATURA	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Počty mužů a žen ve služebním a zaměstnaneckém poměru.....	29
Tabulka č. 2: Průměrný měsíční plat zaměstnance VS (v Kč)	30
Tabulka č. 3: Věcné výdaje v letech 2016–2019 (v tis. Kč)	32
Tabulka č. 4: Celkový počet vězňů, průměrné náklady na jednoho vězně a průměrná denní zaměstnanost odsouzených k 31. 12. 2019.....	33
Tabulka č. 5: Průměrný počet zařazených osob a hospodářský výsledek po zdanění.....	35
Tabulka č. 6: Vývoj příjmů a výdajů v letech 2016-2019 (v tis. Kč)	37
Tabulka č. 7: Pohledávky vězňených osob.....	39
Tabulka č. 8: Pohledávky za propuštěné vězně	40
Tabulka č. 9: Ostatní pohledávky.....	40
Tabulka č. 10: Celkový přehled pohledávek a průměrná výše dluhu na osobu.....	41

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Organizační struktura Vězeňské služby.....	20
Obrázek 2: Mapa věznic, vazebních věznic a detenčních ústavů v ČR.....	22
Obrázek 3: Vývoj počtu zaměstnanců a zaměstnanců ve služebním poměru 2016–2019.....	29
Obrázek 4: Roční náklady na platy 2016–2019 (v tis. Kč)	31
Obrázek 5: Věcné výdaje v letech 2016–2019 (v tis. Kč)	32
Obrázek 6: Průměrná měsíční odměna odsouzeného (v Kč)	34
Obrázek 7: Celkové skutečné výdaje VS (v tis. Kč)	36
Obrázek 8: Celkové skutečné příjmy (v tis. Kč)	37
Obrázek 9: Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace (v tis. Kč)	38

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
BRS	Bezpečnostní rada státu
EU	Evropská unie
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NATO	Severoatlantická aliance
SHČ	Střediska hospodářské činnosti
SOU	Střední odborné učiliště
VS	Vězeňská služba
ZO	Zařazení odsouzení do pracovní činnosti

ÚVOD

V každé společnosti se Vězeňská služba posuzuje různými způsoby. Vězeňskou službu lze vnímat z několika hledisek v závislosti na historické a kulturní tradici daného státu, ale i podle morálních a politických vlastností společnosti. Obsahem bakalářské práce je charakteristika vězeňství ve vybraných letech související s ekonomickou oblastí, včetně dalších faktorů působících na správu a rozvoj vězeňství jako například faktory bezpečnostní, trestněprávní nebo společenské. Vězeňské službě jsou poskytovány finanční prostředky z veřejných rozpočtů. Objem získaných finančních prostředků závisí na ekonomické a politické situaci země.

Cílem bakalářské práce je analýza financování a vývoje hospodaření Vězeňské služby ve vybraných letech. Součástí práce je i představení Vězeňské služby České republiky. Práce je zaměřena na problematiku vězeňství a jeho financování na celostátní úrovni.

První kapitola se zabývá pojmem bezpečnost, její charakteristikou, členěním a subjekty zajišťující tento stav. Její součástí je i pojednávání o kategorizaci trestných činů a jejich systém klasifikací. Poslední část této kapitoly se zabývá charakteristikou trestu odnětí svobody a výjimečného trestu, který se ukládá při spáchání nejtěžších trestných činů. Ve druhé kapitole je popsána Vězeňská služba, její činnosti a instituce, u kterých došlo v roce 2017 ke změnám v členění. Kapitola se rovněž zaměřuje na speciální věznice pro mladistvé a na zaměstnávání odsouzených osob, jejichž povinností je vykonávat různé druhy práce, za kterou získávají určitou finanční odměnu.

Třetí kapitola obsahuje obecné představení a analýzu hospodaření Vězeňské služby České republiky v letech 2016–2019. První část kapitoly je věnována zaměstnancům a odsouzeným osobám v daném období, včetně vývoje průměrného platu a odměn pro odsouzené osoby za vykonanou práci. Tato část navazuje na jednotlivé složky celkových výdajů a příjmů. Závěrečná část této kapitoly poskytuje přehled o neuhrazených pohledávkách, které jsou rozděleny do jednotlivých skupin.

Ve čtvrté kapitole následuje zhodnocení celkového hospodaření Vězeňské služby České republiky, včetně návrhu doporučení, který se týká finančních prostředků a jejich využití. Obsahem kapitoly jsou zprávy o hospodaření Vězeňské služby, které jsou vydány ve Statistických ročenkách Generálním ředitelstvím Vězeňské služby na daný rok.

1 BEZPEČNOST STÁTU A VYMEZENÍ TRESTNÍHO PRÁVA

Cílem této kapitoly je vymezit pojem bezpečnost, její členění a subjekty zajišťující bezpečnost ČR. Další část je zaměřena na trestné činy a jejich kategorizaci v ČR.

1.1. Bezpečnost

Pro tento pojem neexistuje jednoznačná definice, přestože význam bezpečnost je možný vymezit jako stav, ve kterém se jednotlivci, skupiny a státy necítí ohroženě v rámci vážnějších hrozeb. Bezpečnost lze též chápat jako vztah k (neexistujícímu) nebezpečí, hrozbám apod. Přesto vymezení bezpečnosti může být obtížné a problematické, protože je chápána ze dvou úhlů pohledů. Jedná se o negativní pohled, který souvisí s hrozícím nebezpečím, anebo pozitivní pohled, kde se stanovuje míra bezpečnosti objektu či subjektu, a jaká opatření musí být pro tuto bezpečnost zajištěna. Bezpečný člověk je ten, kterému nehrozí žádné nebezpečí (např. být v bezpečí před zloději), jemuž je poskytnuta ochrana před nebezpečím (bezpečný úkryt) nebo je důvěryhodný, ověřený a nepochybný (věrohodný zdroj informací) [13;14].

Bezpečnost lze chápat jako komplex fungujícího bezpečnostního systému, který zajišťuje propojenost roviny politické, zákonodárné, vojenské a vnitřní bezpečnosti (ochrana obyvatel, roviny hospodářské a finanční apod.). Úkolem bezpečnostního systému je plánování, koordinace, řízení a vyhodnocování jednotlivých složek při zajišťování bezpečnosti státu. Systém musí vhodně a operativně reagovat na hrozby a rizika, a tím i neprodleně a dlouhodobě reagovat na měnící se bezpečnostní poměry [34;36].

Ministerstvo vnitra [26, str. 7], které se zaměřuje na negativní vymezení pojmu bezpečnost, zveřejnilo ve svém Terminologickém slovníku v roce 2016, že se jedná o „stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným (i nenadálým) vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability systému a jeho primární a sekundární adaptace. Pro vymezení systému na podmínky státu je obsah bezpečnosti uveden v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky“.

V souvislosti s tím, co bylo uvedeno, se zároveň k bezpečnosti vztahuje pojem hrozba. Hrozbu lze chápat jako objektivní skutečnost, která může mít negativní dopad na chráněný zájem v daném prostředí. Zmíněné hrozby se vyskytují v oblastech týkajících se obyvatelstva, svrchovanosti státu, vnitřního pořádku, majetku, životního prostředí a další. Stát stanovuje

různá efektivní řešení, opatření a metody jednání, jak hrozbám předcházet, a tím tak zajistit bezpečnost pro celou společnost [14;36].

Bezpečnost je vnímána z mnoha hledisek. Z hlediska objektu se jedná o bezpečnost vnější a vnitřní.

Vnitřní bezpečnost zahrnuje nemalé množství činností různých státních orgánů, které souvisejí s běžnou policejní činností. Další významnou položku vnitřní ochrany tvoří orgány státního zastupitelství a trestní soudy, ale i zařízení pro výkon trestu odnětí svobody (věznice). Vnitřní bezpečnost se definuje jako výsledek politiky, která vytváří mírové soužití mezi občany ve svobodném právním státě. Spočívá v zajištění vnitřního míru a svobodného života občanů v právním řádě, který upravuje zákony týkající se ochrany občanů a jejich svobody. Jedná se o existenci, potlačování a eliminaci hrozeb, které vycházejí zevnitř společnosti [3;14].

Naopak vnější bezpečnost je spojena s vojenskou nebo ekonomickou bezpečností. V tomto smyslu je bezpečnost vymezena ve vztahu k vnějším hrozbám (např. migrační vlny) a k ochraně vůči nim. Do vnější bezpečnosti jsou řazeny objekty (stát, organizace), které se nachází ve vnitřním prostředí, kolem nichž se vyskytuje prostředí vnější (státy). Vnější bezpečnost spočívá v potlačování a vyloučení hrozeb, které mají původ vně objektu, tudíž zabezpečuje obyvatelstvo, území daného státu a politické volnosti k jednání [34;36].

1.2. Bezpečnostní politika ČR

Ústava ČR vymezuje Českou republiku jako jednotný, svrchovaný a demokratický stát, který je založen na úctě k lidským právům a na zásadách občanské společnosti. Plní své mezinárodní závazky vůči ostatním demokratickým zemím, jak evropským, tak světovým. Stát má několik funkcí, které musí plnit. V této souvislosti je jedním ze základních úkolů zajistit bezpečnost na mezinárodní a celostátní úrovni, stejně tak i ochranu a obranu na územních samosprávných celcích, a to i ve vztahu k jednotlivci [3].

Bezpečnostní politiku státu lze chápat jako souhrn veškerých cílů a nástrojů státu, pomocí nichž usiluje o zabezpečení území, celistvosti státu a jeho demokratických základů, včetně činnosti demokratických institucí. Dále se jedná o zabezpečení ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany života občanů a jejich zdraví, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních spoluprací. Při zajišťování bezpečnosti je důležité aktivní působení v celém rozsahu bezpečnostní politiky, a to především v mezinárodní spolupráci, zapojování občanského sektoru do dílčích aktivit a ve vytváření podmínek pro uvědomělé konání občanů ČR [27].

Bezpečnostní politika ČR zahrnuje 5 základních komponentů [27]:

- zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu,
- obranná politika,
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu,
- politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu.

Hlavním dokumentem bezpečnostní politiky je Bezpečnostní strategie ČR, na kterou navazují dílčí strategie a koncepce (např. Vojenská strategie ČR nebo Koncepce zahraniční politiky ČR v příslušných částech). Jedná se o vládní dokument, který je zpracován ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentem ČR s cílem hledat řešení ohledně bezpečnosti.

Tento dokument, který byl přijat usnesením vlády č. 79 ze dne 4. února 2015, má oficiální název **Bezpečnostní strategie ČR 2015**. Do jisté míry aktualizuje Bezpečnostní strategii ČR z roku 2011. Byl schválen v důsledku zhoršujícího se prostředí ve světě. Bezpečnostní strategie 2015 je určena hlavně na základě hrozeb a dopadů, které souvisí s bezpečnostními zájmy ČR, a představuje výčet souvisejících opatření k jejich předcházení. Novější strategie klade důraz na vyšší a kvalitnější připravenost ČR a dalších ostatních členů NATO a EU. Zkoumá jejich reakce na zabezpečení prostředí a usiluje o plnění spojeneckých závazků. Dokument zajišťuje větší stabilitu vnitřní bezpečnosti [24].

1.2.1 Subjekty zajišťující bezpečnost ČR

Za celkovou bezpečnost státu odpovídají dané instituce a činitelé, kteří spadají do komplexního a hierarchického bezpečnostního systému ČR. Jedná se o propojení vazeb mezi několika složkami a subjekty, které působí v případě mimořádných událostí a u příprav krizových situací, které ohrožují stát. Subjekty zajišťující bezpečnost se skládají ze samosprávy, právnických či fyzických osob, které představují moc zákonodárnou, výkonnou a soudní [21].

Složky bezpečnostního systému jsou centrálně spravovány a koordinovány. Jednotliví činitelé mohou působit na daných úrovních samostatně v rozsahu své působnosti, v případě že je toto jednání efektivní a účelné. Bezpečnostní systém lze rozdělit do dvou skupin. Jedna z nich je ústřední úroveň, do které patří prezident republiky, vláda, Parlament ČR, Bezpečnostní rada státu a její pracovní orgány a ústřední pracovní orgány. Do územních prvků bezpečnostního

systému, což je druhá kategorie, přísluší subjekty, které jsou na krajské či obecní úrovni, např. hejtman kraje, krajské úřady nebo starosta obce a obecní úřady s rozšířenou působností [3].

Bezpečnostní systém České republiky vykonává důležitou úlohu k zajištění bezpečnosti, udržení a získávání životních, strategických a ostatních významných zájmů České republiky. Do životních zájmů patří například svrchovaná existence, územní celistvost a politická nezávislosti ČR. Strategické zájmy se týkají bezpečnosti a stability, konkrétně v euroatlantickém prostoru, zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva a vzájemné spolupráce mezi NATO a EU, tedy posílení soudržnosti, efektivity a vyjednávání v rámci konfliktů, které mohou nastat. Ostatní významné zájmy České republiky souvisí se snižováním kriminality, řešení boj s korupcí nebo organizovaný zločin [2;25].

Mezi orgány, které jsou odpovědné za vnitřní bezpečnost v ČR, se řadí: prezident republiky, Parlament ČR, Vláda ČR, Bezpečnostní rada státu (BRS), Ministerstvo zahraničních věcí (MZV), Ministerstvo obrany, dále další ministerstva například financí, dopravy, průmyslu a obchodu, zemědělství, práce a sociálních věcí, životního prostředí, zdravotnictví a další. Podle ústavního zákona č. 110/1998 Sb. zajišťují bezpečnost ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní složky, záchranné sbory a havarijní služby [3;23].

Prezident, jakožto vrchní velitel ozbrojených sil České republiky, řídí ozbrojené síly, kterými jsou: Armáda ČR, Hradní stráž a Vojenskou kancelář Prezidenta republiky. Hlavním úkolem ozbrojených sil je připravit k obraně ČR a chránit ji proti vnějšímu napadení. Podílejí se na činnostech vyplývající z mezinárodních smluv a závazků o společné obraně proti napadení. Taktéž provádí mírové operace a záchranné humanitární aktivity. K ozbrojeným bezpečnostním složkám patří Policie ČR, Vězeňská služba ČR (Vězeňská stráž, Justiční stráž) a Celní správa ČR, které plní obecné a speciální úkoly (například chrání celospolečenské zájmy a hodnoty nebo poskytuje ochranu fyzických osob jejich životů, zdraví a lidské důstojnosti, ochranu právnických osob a ochranu jejich majetku) [24;25;57].

V tomto postavení náleží prezidentovi několik úkolů, jedná se například o schvalování vojenských řádů, jmenování a schvalování náčelníka Vojenské kanceláře republiky, stanovení způsobu propouštění vojáků ze základní či náhradní služby a z vojenského cvičení, spolu s odůvodněním. Zároveň má právo se účastnit schůzí BRS a požadovat informace a zprávy k projednávání, které spadají do jejich působnosti. Zpravodajské služby musí, a to podle zákona o zpravodajských službách (§ 8), poskytovat jednou za rok nebo kdykoliv na jeho vyžádání informace o své činnosti prezidentovi. Prezident a vláda nařizují úkoly zpravodajským službám, které jsou v mezích působnosti [23].

Dalším zastoupením v hierarchickém uspořádání je Parlament ČR, který zastává zákonodárnou moc a schvaluje zákony zabývající se problematikou obrany a bezpečnosti státu, které souvisí s vyhlášením kritických a nebezpečných stavů (stav ohrožení státu nebo válečný stav, který vyhláší Poslanecká sněmovna). Parlament dále rozhoduje o vyslání ozbrojených sil, projednává zprávu a informace o plnění programového prohlášení vlády, do které spadá zahraniční politika, vnitřní bezpečnost a integrovaný záchranný systém. V její kompetenci je i kontrolní moc, tudíž dohlíží na činnosti vlády a dalších složek, které se podílejí na zajišťování bezpečnosti České republiky. Kontrola je prováděná pomocí vlastních kontrolních orgánů, jedná se o Výbor pro obranu a bezpečnost a Výbor pro zahraniční věci [23; 36].

Dalším orgánem, který se zabývá bezpečností v České republice, je vláda, která zastupuje moc výkonnou. Odpovídá za zajišťování bezpečnosti nejen uvnitř státu, ale i ve vnějších vztazích. V její pravomoci je vyhlášení nouzových stavů, které musí nahlásit Poslanecké sněmovně. Posuzuje rizika hrozby, která by mohla na území státu vzniknout a tím i ohrozit bezpečnost, tudíž nachází různá opatření, jak těmto hrozbám předejít a bezpečnost posílit. Vláda s Parlamentem České republiky a s pomocí dalších orgánů sestavuje Bezpečnostní strategii České republiky. Pracovním orgánem vlády je Bezpečnostní rada České republiky, která sleduje problematiku bezpečnosti a připravuje různá opatření k jejímu zajišťování. Bezpečnostní rada je tvořena předsedou vlády a dalšími členy (celkový počet stálých členů je 14) [22;46;47].

1.3. Vymezení trestního práva

Kriminalitu lze chápat jako protiprávní jednání, kterého se dopustí pachatel, a to ve všech úrovních společnosti na určitém území. Je definována jako soubor trestných činů, jež jsou stanoveny ve zvláštní části trestního zákoníku. Za každý trestný čin je udělena výše trestu a určitá sankce, které jsou rozebrány v následujících podkapitolách.

1.3.1. Trestný čin

Za trestný čin lze považovat protiprávní jednání, jehož znaky jsou charakterizovány v trestním zákoně, který je od roku 2009 nový (č. 40/2009 Sb.). V České republice je část českého trestního práva vymezena v českém právním řádu a zasahuje i do odvětví veřejného práva. Ovšem pokud toto jednání není vymezeno v trestním zákoně a nevykazuje potřebné znaky v takovém zákoně, pak nemůže být trestným činem, i když by mohl mít, jakkoliv nebezpečnou a nemorální vlastnost (přestupek). Jedná se tedy o situace, kdy se pachatel dopustí

činu, který sice podle zákona obsahuje znaky trestného činu, ale trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky je možné uplatňovat jen jako společensky škodlivé. Jedná se o nutnou obranu, krajní nouzi nebo oprávněné použití zbraně. Aby bylo počínání pachatele prohlášeno jako spáchání trestného činu, je třeba prokázat úmyslné zavinění – to znamená, že pachatel porušil chráněný zájem nebo věděl, že jej způsobí (vražda, krádež). Vyskytují se i případy, ve kterých úmysl není prokázán, jedná se o zavinění z nedbalosti. V tomto případě se pachatel domnívá a spoléhá, že svým jednáním chráněný zájem neohrozí, ačkoliv o tom vědět měl a mohl. Jedna z možností tohoto případu je ublížení na zdraví při dopravní nehodě. Trestný čin, který je spáchán mladistvými (od 15–18 let) se označuje jako provinění. Trestní zákoník lze rozlišit na dvě části a obsahuje 421 paragrafů. První z nich je obecná část, ve které se upravují podmínky trestní odpovědnosti a stanovují výše sankcí. Z obecné části se přechází do části zvláštní, která popisuje jednotlivé skutkové podstaty trestných činů [38].

Rozlišují se dva typy trestných činů. Jedná se o přečiny a zločiny. Přečiny jsou takové trestné činy, které jsou závažnější než přestupek, ale méně závažné než zločin. Jsou to všechny nedbalostní a úmyslné trestné činy, které pachatel spáchá. V tomto případě trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby maximálně do výše pěti let. Druhou kategorií jsou zločiny, což jsou trestné činy nespádající dle zákona do přečinů. Zvláště se dělí závažné zločiny vztahující se do zločinů, u kterých soud stanoví trest odnětí svobody ve výši minimálně deset let [29;40].

1.3.2. Kategorizace trestných činů

Kategorizace trestných činů znamená postup, jak jsou jednotlivé trestné činy tříděny do jednotlivých skupin. Hlavním znakem pro třídění je věk pachatele, který dělí protizákonně jednající osoby na mladistvé a dospělé. Dalším atributem je objekt, který je dle zákona definován jako „chráněný zájem“. Objekt se může rozlišit do tří kategorií. Může být obecný, druhový či individuální. Dalším dělením je stádium, což je úroveň či vývoj činu. Rozumí se tím příprava nebo dokonalý čin. Posledním faktorem pro třídění je okruh jednání pachatelů, formy jednání nebo forma zavinění [4].

Český trestní zákoník dělí trestné činy do třinácti skupin, které jsou kategorizovány v jednotlivých hlavách ve zvláštní části tohoto zákoníku. V první hlavě jsou obsaženy trestné činy, které se týkají činům proti životu a zdraví. Jedná se o nejzávažnější trestné činy, kterých se může občan v České republice dopustit. Hlava druhá se zabývá trestnými činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství. Třetí hlava obsahuje trestné

činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Tento čin patří mezi vážný a nebezpečný, protože se potýká s nejrůznějšími podobami sexuálního zneužití (znásilnění, pohlavní zneužití a jiné). Ve čtvrté hlavě jsou vymezeny trestné činy proti rodině a dětem, což se netýká pouze dětí, ale i starších osob, které protiprávně jednaly. Trestné činy proti majetku jsou popsány v hlavě páté, což je nejobsáhlejší část zákoníku, která popisuje více než třicet trestných činů [38].

Šestá hlava definuje trestné činy hospodářské, které se týkají ochrany hospodářského mechanismu a systému ekonomických vztahů a tržního hospodářství. Další kapitolou je hlava sedmá – trestné činy obecně nebezpečné, v nichž je ohrožení života větší skupiny lidí anebo nebezpečí škody velkého obsahu. V hlavě osmé se řeší trestné činy související se životním prostředím. Trestné činy směřující proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci spadají do hlavy deváté. Případy protiprávního jednání, které ohrožuje činnost orgánů veřejné moci, jsou popsány v hlavě desáté – trestné činy, které se vztahují proti pořádku ve věcech veřejných. V hlavě jedenácté, která se týká trestných činů proti branné povinnosti, je vymezeno takové chování pachatele, který neplní odvodní povinnosti (§ 370) nebo nenastoupí do mimořádné služby v ozbrojených silách (§ 373, § 374) [4].

V předposlední hlavě – hlava dvanáctá, se vymezují tresty vojenské, které mají své speciální znaky. Příkladem je subjekt, což je voják nebo válečný zajatec. V této kapitole se pojednává například o neuposlechnutí rozkazu, urážkách mezi vojáky nebo trestné činy týkající se proti povinností strážní, dozorčí nebo jiné služby. Trestné činy, které směřují proti lidskosti nebo proti míru, se objevují v hlavě třinácté, což je poslední kapitola trestního zákoníku. Jsou založeny na rovných právech všech lidí, to znamená, že každý má stejná práva a svobody, která jsou prohlášena ve Všeobecné deklaraci lidských práv [38].

1.3.3. Systém trestů v ČR

Systém trestů vyjadřuje uspořádání jednotlivých trestů podle závažnosti, postihových zájmů a vzájemných vztahů mezi jednotlivými tresty, kdy se nejedná o odplatu pachateli, ale o ochranu společnosti před jeho protiprávním jednáním. Účelem trestů je také zabránit jedinci dalšímu konání trestnému činu a zároveň jej vychovat, aby vedl řádný život. Napravit jejich chování tak, aby nebyl sobě i ostatním jednotlivcům ve společnosti nebezpečný. V literatuře se nerozlišuje pouze účel trestu, ale i jeho funkce, která se neustále vyvíjela, a docházelo k její specifikaci. Názory na funkci trestu jsou spojeny s ekonomickou a politickou situací ve státě a určovány podle právního vědomí či chápání morálních a filozofických hodnot, které se

vyskytují ve společnosti. Teorie funkcí trestu se rozlišuje na pět různých hledisek – funkce odplatná, odstrašení, rehabilitační, eliminační a restituční funkce. Toto členění se aplikuje pouze v teorii, naopak v praxi se dílčí funkce trestu mezi sebou prolínají [12;43].

Funkce odplatná je jedna z nejstarších funkcí, která vyjadřuje myšlenku ospravedlnění tím, že viník má být potrestán za své chování, jelikož morální svět společnosti byl vyveden z rovnováhy spácháním trestného činu. Trest znamená pro pachatele konkrétní újmu, která vyjadřuje výši a druh trestu podle závažnosti spáchaného činu. Odplatou je sociální msta, za níž se mstí stát, nikoli oběti zločinu. Toto pojetí je uvedeno i v Bibli („oko za oko“). Druhá funkce se nazývá teorie odstrašení, která spočívá v tom, že odrazuje pachatele od dalšího kriminálního chování a působí i na potenciální pachatele. Viníkovi vzniká trest v podobě finanční odplaty, zákazu činnosti nebo trestu odnětí svobody [43].

Rehabilitační neboli nápravná funkce se zabývá pachatelem a jeho nápravou chování, které by se nemělo v budoucnu opakovat. U pachatele je potřeba znát jeho charakter a vlastnosti, které ovlivňují jeho chování a jednání. Funkce se zaměřuje na odborné zacházení s viníkem, které vede k poznání a porozumění osoby, z jakého důvodu jedinec trestný čin spáchal. Na základě tohoto postupu vyplývá motivace a výchova, která by vedla k potřebnému chování. Proces je velice náročný a nákladný, protože je potřeba zajistit odborníky a experty (psycholog, pedagog), kteří se budou dané osobě věnovat a procházet jednotlivé programy výchovy. Jako druhou a nejpřísnější funkcí je eliminační teorie, která vede k izolaci pachatele od ostatní společnosti i v dobách, kdy se jednalo o vyhnání z kmene, rodu či společnosti. Účelem trestu je dočasná nebo trvalá izolace, což je nejspolehlivější ochrana společnosti před viníkem. Mezi poslední teorií se řadí restituční funkce, která se specializuje na odstranění následků trestného jednání a výše škody, kterou pachatel spáchal. Cílem je urovnat a obnovit vztahy ve společnosti a uspokojit nároky poškozených osob. Pachatel tak musí vykompenzovat a zmírnit následky [44].

1.3.4. Trest odnětí svobody a výjimečný trest

Podle českého trestního zákoníku, který je platný od 1. 1. 2010 (zákon 40/2009 Sb.), lze odsoudit pachatele podle zákona na odnětí svobody, domácí vězení, obecně prospěšné práce, peněžitý trest, zákaz činnosti, zákaz pobytu či vstupu nebo vyhoštění ze země. Při udělení trestů se i přihlíží k přiměřenosti trestného činu, která se určuje podle několika hledisek. Například se jedná o závažnost spáchaného trestu, nebezpečného pachatele, věku pachatele a výše způsobené škody [29].

Trest odnětí svobody ukládá soud, jehož cílem je náprava chování pachatele. Tento typ trestu je udělen ve 3 úrovních – nepodmíněný trest odnětí svobody, podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody a podmíněné odsouzení k trestu s dohledem. Do této skupiny spadá i speciální trest – výjimečný trest. Pachatel tak přijímá řadu předpisů, se kterými je nucen dodržovat pravidla a autoritu zaměstnanců vězeňské služby. Objevuje se i řada problémů u lidí, kteří se nacházejí ve výkonu trestu odnětí svobody poprvé, protože se potýkají s vězni, jejichž společnost si nevybrali. Jak je uvedeno výše, jedná se o nápravu chování pachatele několika výchovnými metodami a následně metodami, které jsou stanoveny zákonem. Speciální metody jsou zaměřeny na individuálního vězně či větší skupinu vězňů. Může to být různá forma vzdělávání, pracovní, zájmové nebo speciální aktivity [45].

Výjimečný trest se dle trestního zákoníku ukládá při spáchání nejtěžších trestných činů nebo v případech, kdy je možnost nápravy pachatele obzvláště ztížená. Délka výjimečného trestu může být na dobu určitou – v délce trvání dvacet až třicet let nebo na dobu neurčitou, kde se jedná o výjimečný trest odnětí svobody na doživotí. Trest odnětí svobody na doživotí soud ukládá pachatelům, kteří se dopustili zvláštního závažného zločinu (obecné ohrožení, vlastizrada, teroristický útok a útoku proti lidskosti), který je uveden v zákoně a mimo jiné se označuje za mimořádně závažný vzhledem k těžkému a nenapravitelnému následku a způsobu jeho provedení. V těchto případech nelze ani pachatele napravit trestem odnětí svobody dvacet až třicet let [9].

Cílem kapitoly bylo poukázat na systém bezpečnosti v České republice a orgány, které jsou hierarchicky uspořádány a jejich společným úkolem je zajistit vnitřní bezpečnost státu. Pokud je bezpečnost společnosti či jednotlivce narušena, znamená to, že se jedná o protiprávní jednání. Protiprávním jednáním je trestní čin, který má několik znaků a strukturu pro udělení trestu, který ukládá soud dle zákonů. Podle druhu trestu dochází k zadržení obviněného Vězeňskou službou České republiky, jejímž úkolem je napravit chování zadrženého ve věznicích, které jsou detailně popsány v následující kapitole.

2 CHARAKTERISTIKA VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY

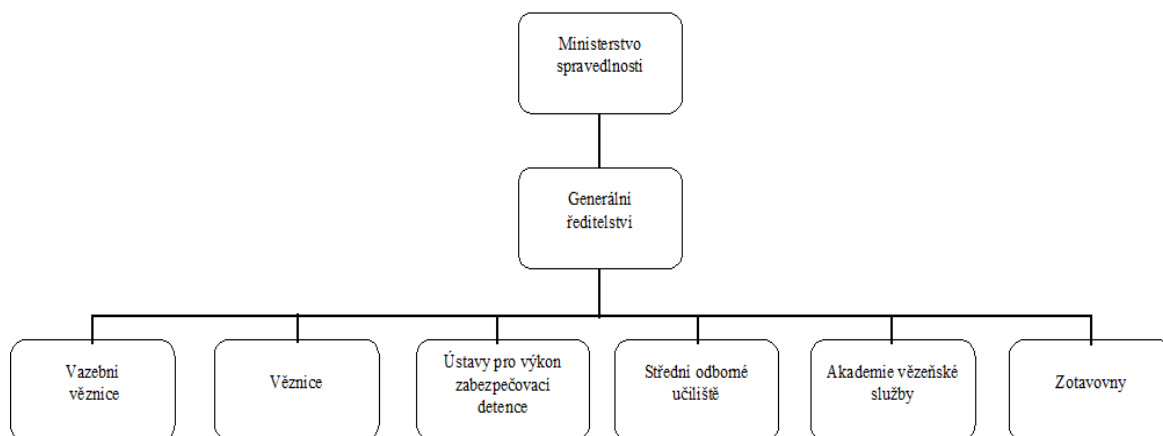
Hlavním záměrem této kapitoly je popsat a charakterizovat Vězeňskou službu v České republice a její organizační uspořádání. Další část je zaměřena na druhy věznic v České republice a zaměstnance Vězeňské služby.

2.1. Vězeňská služba a její systém řízení

Vězeňská služba České republiky zajišťuje výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody, ochranu pořádku a bezpečnosti v oblasti týkající se soudnictví a správě soudů a činností státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti dle zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážní České republiky. Zmiňovaný zákon, který vytvořila Česká národní rada, je ze dne 17. listopadu 1992, avšak účinný od 1. 1. 1993. Vězeňská služba (VS), jako ozbrojovací bezpečnostní sbor se člení do dalších složek, které se podílejí na určitých úkolech a povinnostech, které vyplývají ze zákonů, obecně vydaných předpisů a vyhlášek, rozhodnutí a příkazů nadřízených zaměstnanců. Mezi tyto složky VS patří vězeňská stráž, justiční stráž a správní služba [58].

Úkolem vězeňské stráže je předvést a eskortovat vězně například na léčení. Dále dohlíží a kontrolují prostory vazební věznice, kde zajišťují stanovený pořádek a kázeň. Při mimořádných událostech jsou povinni příslušníci vězeňské stráže vykonávat i úkoly justiční stráže, a to zejména v případě odsouhlasení generálním ředitelem. Justiční stráž se pohybuje a kontroluje bezpečnost v prostorách soudů a státních zastupitelství a jiných místech, ke kterým se vztahuje činnost soudů a Ministerstva spravedlnosti. Chrání nejen prostory a budovy, ale i úřední osoby a jedince (svědky) a zabraňuje vstupu nedovoleným osobám. I v tomto případě platí, pokud úkol nebude v kompetenci justiční stráže, nastupuje vězeňská stráž pod dozorem a souhlasem generálního ředitele. Mezi hlavní funkcí správní služby je rozhodování ve správním řízení podle zvláštních předpisů. Současně dohlíží a zabezpečuje organizační, ekonomické, vzdělávací a výchovné činnosti, ke kterým náleží i zdravotnická služba. I správní služba je přeložena na místa, kde je zodpovědná za úkoly, které jsou v pravomoci vězeňské nebo justiční stráže [12].

Systém řízení Vězeňské služby se rozumí organizační struktura subjektů, které na sebe navazují a ve většině postavení mají rovnocenné vztahy. Každý úsek plní svou funkci a dále se skládá z dalších oddělení a kanceláří, které jsou vzájemně propojené. V čele každého oddělení a úseku stojí vždy ředitel.

Obrázek 1: Organizační struktura Vězeňské služby

Zdroj: Vlastní zpracování dle [18]

Ministerstvo spravedlnosti působí jako nejvyšší a hlavní orgán státní správy pro vězeňství. V hierarchickém uspořádání je Vězeňská služba České republiky spravována tímto ministerstvem, které zajišťuje telekomunikační síť této službě. Vězeňská služba je chápána jako organizační složka státu, protože spadá do oblasti veřejné správy a je zastoupena státem, v tomto případě Ministerstvem spravedlnosti. Tudíž VS potřebuje ke své činnosti a výkonu využívat finance a majetek státu, které má k dispozici ze státního rozpočtu, s nimiž hospodaří. Z toho vyplývá, že Ministerstvo spravedlnosti provádí kontrolu a dohled při hospodaření VS a dodržování všech náležitostí a povinností s danými předpisy. Analyzuje a kontroluje odvětví, zda splňují dané povinnosti v úseku obranného a civilního nouzového plánování, ochrany utajovaných údajů a dat, požární ochrany a ochrany bezpečnosti. Ministerstvo spravedlnosti se zaměřuje na výkon a činnosti justiční stráže, která působí v objektu soudní moci, státních zastupitelství i na samotném ministerstvu. V neposlední řadě zajišťuje úkoly vztahující se k fungování a rozvoje informatiky, informačních technologií a počítačových sítí [11;58].

Již podruhé je nejvyšší představitelkou Marie Benešová jako ministryně spravedlnosti. Poprvé působila v letech 2013-2014, kdy byla jmenována bývalým Předsedou vlády a současným guvernérem České národní banky Jiřím Rusnokem. Od dubna 2019 byla zvolena Předsedou vlády České republiky Andrejem Babišem. Ministryně spravedlnosti řídí Vězeňskou službu pomocí generálního ředitele, což je od roku 2015 genmjr. PhDr. Petr Dohnal. Jakožto generální ředitel odpovídá za činnosti a úkony Vězeňské služby a kontroluje činnosti vazebních věznic, věznic i dalších útvarů, které spadají do Vězeňské služby. Generálního ředitele jmenuje a odvolává ministr/ministryně spravedlnosti [12;15].

Generální ředitelství je odborným orgánem Vězeňské služby, jehož představitelem je generální ředitel. Ředitelství je tvořeno několika odbory a samostatnými úseky, které řídí a kontroluje dodržování veškerých úkolů pro plnění v oblasti vězeňství. Generální ředitel je nadřízený pro ostatní ředitele jednotlivých věznic. Přičemž jeho nepřítomnost je zastoupena prostřednictvím prvního zástupce ředitele, který řídí a koordinuje oddělení vězeňské stráže, výkonu vazby a trestu nebo kaplana. Oddělení ekonomiky, logistiky, informatiky a zdravotní úsek spadá pod zástupce ředitele. Do struktury organizace zde plní svou funkci ještě právník, který sepisuje smlouvy, zastupuje věznicí či vazební věznicí u soudů a správních úřadů. Poskytuje informace a právní rady ostatním oddělením, vypracovává stanoviska, která se týkají výkonu vazby a trestu [30;44].

Další úlohu zde plní již zmíněný kaplan, který zajišťuje duchovní službu u obviněných a odsouzených. Zajišťuje tak skupinové nebo individuální výuky v duchovní oblasti. Pro chod každé věznice je zde důležitá i osoba, která sděluje informace pro veřejnost, což je tiskový mluvčí. Jako každý tiskový mluvčí má za úkol publikovat informace na veřejné portály či tištěné zprávy. Mluvčí Vězeňské služby se stará o sdílení zpráv na portál své věznice a reprezentuje tak svou organizaci. Celkovou činnost věznice zajišťuje také další oddělení, které se skládá z úseku správního, které plní administrativní funkce. Stará se o došlou a odeslanou poštu a ukládá doklady držených osob. A v neposlední řadě je zde zdravotnické zařízení neboli zdravotní oddělení, které zastupuje praktický lékař a provádí tak preventivní a léčebné péče pro zaměstnance organizace, ale i pro obviněné a odsouzené osoby. Zdravotnické oddělení se vyskytuje ve všech vězeňských organizačních jednotkách [30;37].

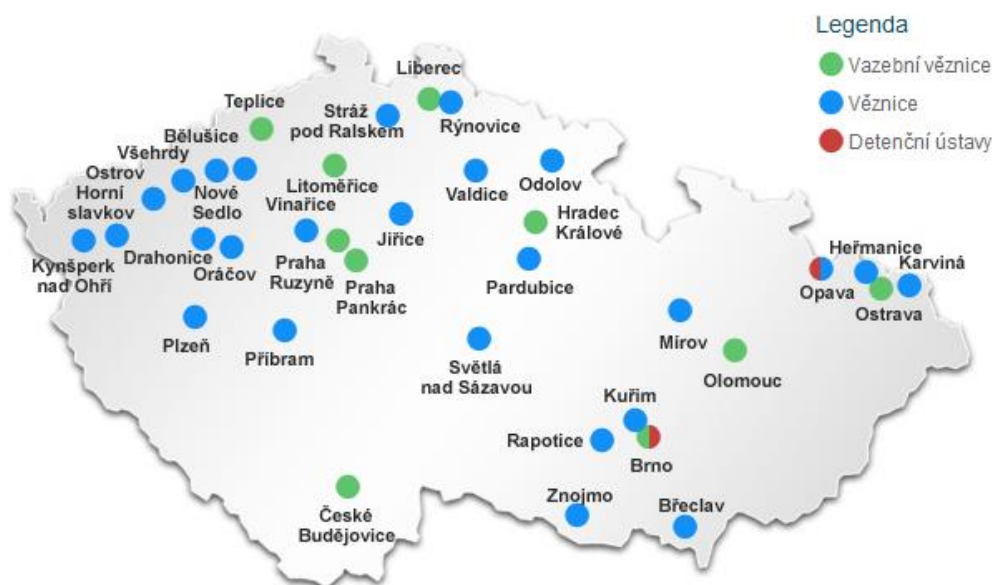
Jako další samostatná jednotka v organizační struktuře je Akademie Vězeňské služby České republiky, která sídlí ve Stráži pod Ralskem. Poskytuje celorepublikový vzdělávací systém a kvalifikace pro příslušníky a zaměstnance dalších organizačních jednotek, které jsou nezbytné k jejich profesi. A mimo jiné se zabývá i vědecké a výzkumné činnosti, které se týkají výkonu trestu a výkonu trestu odnětí svobody. Oproti tomu je další organizační složkou Střední odborné učiliště (SOU), které se zabývá výchovně-vzdělávacím zařízením osob vyskytující se ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody. Ředitelství SOU se nachází v Praze a ředitel této organizace je jmenován do funkce prostřednictvím generálního ředitele. Umožňuje vězněné osoby připravit pro výkon jejich povolání a odborných činností v různých oborech. Zajišťuje výuku od základní školy po doplnění či rozšíření speciálních vzdělávacích kurzů. Cílem tohoto systému je „vychovat“ drženou osobu a naučit jí alespoň základní poznatky, aby byla schopná si po propuštění získat pracovní místo. Školská zařízení se vyskytují například

v Heřmanicích, kde nabízejí obor Elektrotechnické a strojně montážní práce. V Pardubicích se zabývají prací ve stravování nebo v Plzni je specializace na strojírenské práce [52;53].

V neposlední řadě Ministerstvo spravedlnosti spravuje a řídí zotavovny. Jedná se o rekreační střediska, která pečují o zaměstnance a jejich rodinné příslušníky Ministerstva spravedlnosti a Vězeňské služby. Poskytují ubytování, rekreační služby či pracovní události např. školení, kongresy, konference nebo kulturní a společenské akce. Součástí pobytu je sauna, solárium, masáže, rehabilitace, ale dají se využít i posilovny, tenisové kurty, bowling, kulečnick a jiné druhy zábavy [32;33].

2.2. Druhy věznic

K fungování Vězeňské služby jsou potřeba věznice a jiná nápravná opatření, která jsou řízena Ministerstvem spravedlnosti. Rozlišují se tři druhy vězeňských zařízení. Z obrázku 2 je viditelné, že se v České republice nachází třicet pět věznic, deset z nich jsou vazební věznice a dvě jsou detenční ústavem.

Obrázek č. 2: Mapa věznic, vazebních věznic a detenčních ústavů v ČR

Zdroj: Upraveno dle [4]

Mezi největší počet vězeňských zařízení se řadí **vazební věznice**. Jedná se o takový útvar zařízení, který slouží k zadržení obviněného, který spáchal trestní čin a bylo tak již zahájeno trestní stíhání. Obviněná osoba může být držena ve vazbě, pokud jsou obavy z jejího útěku či

skrývání před spravedlivostí, dotyčná osoba ovlivňuje nevyslechnuté svědky a tím nelze objasnit skutečnosti trestního stíhání nebo bude držená osoba opakovat trestnou činnost, za kterou je stíhána. Ovšem tyto podmínky nemusí být splněny. Jedná se o objektivní obavy, které vyplývají z chování a jednání obviněného či jiných důvodných skutečností. V případě, že trestní řízení může být omezeno z důvodných skutečností, lze rozlišit typy vazeb [10;55]:

- útěková,
- koluzní,
- předstižná.

Již v přechozím odstavci je uvedeno, že útěková vazba je zřizována z důvodu útěku či skrývání obviněné osoby, a to zejména u osob, u kterých není jasná totožnost, nemá stálé bydliště nebo jí hrozí vysoký trest ze spáchaného činu. Objevují se zde obavy z útěku do ciziny anebo ze skrývání na území České republiky. Obviněný si může úkryt vyhledat sám nebo se schovává u svého příbuzenstva, které je svým chováním ovlivňuje [5].

Ovlivňování svědků se řadí do dalšího typu vazby tzv. koluzní vazba neboli koluzní důvod vazby, která se používá u stíhané osoby, pokud hrozí obavy z jejího jednání, které přímo působí na doposud nevyslechnuté svědky či spoluobviněné. Jinými slovy se jedná o ovlivňování svědků, kteří jsou s dotyčnou osobou v jakémkoliv vztahu. Obviněná osoba může přemlouvat svědky, aby nevyprávěli pravdu. Mohou se mezi sebou domluvit na vzájemné dohodě, tím dochází i k podplácení svědků či vyhrožování dotčených osob. Koluzní vazba se vztahuje k obviněné osobě, která i svým chováním maří objasňování skutečností trestného činu. Jedná se o různé druhy padělání, ničení či ukrývání listin a potřebných dokumentů, které slouží jako důkazní prostředky k trestnímu řízení [6].

Předstižná vazba je institut, který má chránit společnost před pachatelem trestných činů a zabránit mu tak v další či opakované trestné činnosti. Při tomto výběru vazby záleží na osobním rozvoji člověka, jeho postavení, návycích, ale i na zdravotním stavu a rodinném zázemí a prostředí, ve kterém se pohybuje. V případě, že soud uznává rozhodnutí za důvodná, to znamená, že pachatele prověřil a zkoumal již zmiňované aspekty, může mu uložit předstižnou vazbu. Jinak soud usnesl rozhodnutí, které není v souladu s ústavním pořádkem České republiky [7].

Státní zástupce je oprávněn vydat návrh, z kterého soud rozhoduje o uložení vazby osobám, u kterých bylo sděleno obvinění, které přezkoumává a zdůvodní obavy, které nastaly či mohou nastat a podle nich určuje konkrétní vazby. Trvání vazby se odvíjí od typové závažnosti trestu.

Mohou se objevit i jednodušší případy, kde není nutné dlouhé šetření a vazby. Také se vyskytují případy, kdy se na obviněného přihlíží jako na nevinného až do rozsudku, ovšem z uvalení vazby se poukazuje na náznak obviněného. Koluzní vazba je brána jako nejtěžší vazbou z již zmiňovaných vazeb [10].

Zabezpečovací detence je specializovaný vězeňský útvar na území České republiky, který se nachází v Brně a Opavě. Do tohoto ústavu, jenž je strážěn Vězeňskou službou, se umísťují osoby pouze na základě nařízení soudem, pokud už nejsou jiná opatření nebo opatření, která nepřipadají v úvahu. Jedná se o jedince tzv. chovance, kteří spáchali trestný čin v důsledku svého chování, které je ovlivněno duševní poruchou. Mezi takovému jednání patří například násilné trestné činy – jako znásilnění, vraždy nebo užívání návykové látky. Hlavním úkolem je, aby výkon zabezpečovací detence byl v souladu s právními předpisy a aby zabezpečil ochranu společnosti před lidmi, kteří by byli při pobytu na svobodě nebezpeční. Ústavy se podobají více věznicím než zdravotnickým zařízením, které účinně zamezí útěku pacienta. Ten ovšem neví, jak dlouho bude v detenčním ústavu umístěn. Detence potrvá tak dlouho, dokud je potřeba ochrana společnosti. V několika případech se může jednat i o dlouholetý i celoživotní pobyt kvůli duševnímu stavu pacienta. Vzhledem k náročnějším činnostem zabezpečovací detence oproti věznicím, je zde zařízeno více pedagogických programů, seminářů a vzdělávacích aktivit, které zajišťuje tým specialistů. Tým specialistů je ve složení několika psychiatrů, psychologů, doktorů, vychovatelů či sociálních pracovníků [42;43].

2.2.1. Změna struktury věznic po roce 2017

Mezi další nápravná zařízení, ve kterých se vykonává trest odnětí svobody, patří **věznice**. Do roku 2017 byly známé čtyři typy věznic [42]:

- s dohledem,
- s dozorem,
- s ostrahou,
- se zvýšenou ostrahou.

Na podzim tohoto roku došlo k velkým změnám a zůstávají již pouze dva typy: s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Prvním a zároveň mírnějším typem byly **věznice s dohledem**, kde jsou odsouzené osoby za nedbalostní trestní čin. Odsouzení se pohybují na nestřežených pracovištích uvnitř věznice nebo i mimo areál, kde vykonávají práce pro obce či pracují u technických služeb. Při výkonu těchto prací není nutný dozor strážní služby. Naopak, **věznice**

s **dozorem** jsou více střežené a zabezpečené, kde se vězeň pohybuje pouze ve vymezeném prostoru areálu. Pro odsouzené zde je i možnost pracovat mimo jednotku, což se týká osob, které nezneužijí důvěry a neutečou. Pro ostatní jednotlivce vykonávají práce uvnitř věznice. Ve **věznici s ostrahou** jsou zařazeni odsouzení, kteří jsou výhradně pod dohledem zaměstnance vězeňské služby a pohybují se organizovaně. Práce pro odsouzené je povolena uvnitř jednotky a návštěvy se realizují pouze za dohledu dozorcí stráže v příslušné návštěvní místnosti. V tomto případě může být udělena ředitelem věznice i kázeňská odměna formou opuštění věznice, a to na jeden den, ke které může dojít jednou za dva měsíce. S pohybem odsouzených ve **věznici se zvýšenou ostrahou** je to už horší, protože vězni zde nemají žádný volný pohyb. Výjimečně jim je povolena jedna hodina vycházky ve speciální chodbě, kde příslušník vězeňské služby dohlíží na jejich pohyb [45].

Jak již bylo zmíněno, byly zrušeny první dva typy věznic. Nadále zůstává členění na věznice s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. První typ se dále rozlišuje do třech stupňů ostrahy na oddělení s nízkým, středním anebo s vysokým stupněm zabezpečení. Toto nové členění se rozlišuje dle zvýšeného vnějšího a vnitřního rizika. Vnější riziko se vztahuje na trestnou činnost odsouzeného. Jedná se o typ a délku trestu a formu zavinění, které je nebezpečné pro ostatní jednotlivce společnosti. Oproti tomu vnitřní riziko vyjadřuje míru nebezpečnosti s ohledem na charakteristiku a vlastnosti odsouzeného, kde se zohledňuje povaha trestné činnosti, předchozí výkony trestů či hrozba útěku. Do věznic se zvýšenou ostrahou jsou řazeni pachatelé, kteří jsou odsouzeni na doživotí a jsou zvláště nebezpeční. Dostat se sem mohou i osoby, kterým byl udělen trest za úmyslný trestný čin. O umístění vězně do příslušné věznice rozhoduje soud na základně zákona [42;53].

Uvedené změny nejsou v praxi viditelné, protože se jedná pouze o úpravy v pojmenování věznic. Nízký stupeň vyjadřuje to samé jako dohled, střední stupeň je charakteristický pro věznici s dozorem a vysoký stupeň zabezpečení je označení pro ostrahu. Důležitá úprava nastala v rozhodování o přeřazení odsouzeného do nižšího či vyššího typu věznic. Odsouzení se už nemohou obracet na soudy ohledně přeřazení, ale žádosti tohoto druhu řeší samotná věznice.

2.2.2. Věznice pro mladistvé

Speciálním typem jsou věznice pro mladistvé, kteří vykonávají trest odnětí svobody upravené zákonem č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže. Ve znění zákona se definuje přístup a rozlišení osob dle dosaženého věku. Je zde upraveno řízení dětí do 15 let, které nejsou trestně odpovědné – nemohou být stíhané za

spáchání trestného činu. Pokud se však dopustí jednání, které je charakteristické pro trestný čin, soud ukládá dítěti různé formy výchovného opatření například dohled specializovaným úředníkem, zařazení do terapeutického, psychologického nebo i jiného výchovného programu. Je – li mladistvým od 15 do 18 let prokázáno provinění, neukládá se mu trest ale opatření. Zákon upravuje tři druhy opatření pro tuto kategorii mladistvých [41]:

- výchovná,
- ochranná,
- trestní opatření.

Výchovná opatření jsou podobná jako u předchozí kategorie například dohled specializovaného úředníka nebo napomenutí s výstrahou. Do ochranných opatření se řadí různá ochranná léčení (psychiatrické, protialkoholní) nebo zabránění věci či jiné majetkové hodnoty, které byly získány trestným činem. Trestní opatření se vztahují na zákazy kulturních a jiných společenských akcí. Dále mladistvému může být uděleno domácí vězení nebo peněžitá opatření [41].

2.3. Zaměstnávání odsouzených

Podle §28 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů je každé odsouzené osobě přidělena práce, která má povinnost tuto činnost vykonávat, pokud je zdravotně způsobilá k výkonu práce. Odsouzení mohou být zaměstnáni i u i jiných subjektů mimo věznici, kde je potřeba nutný písemný souhlas. Od roku 2015 se podařilo navýšit počet aktivit a činností k zaměstnávání vězňů, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve výkonu vazby. Zaměstnávání odsouzených může probíhat v několika formách. Odsouzení pracují ve vnitřních prostorách věznice, kde vypomáhají s úklidem nebo pracují jako pomocná síla v kuchyni, ve skladech a dalších jiných prostorech jednotky. Mohou se věnovat i vlastní výrobě (šití, kovovýroba nebo dřevovýroba). Vězňům jsou umožněny provozovny k hospodářské činnosti, které se týkají zámečnické, úklidové nebo montážní práce. Také je jim povolena stavební činnost. Po předchozí písemné dohodě jsou zaměstnáni i u cizích subjektů, což je práce, která probíhá na pracovištích uvnitř i mimo věznici. Jedná se o výrobu a kompletaci výrobků, nábytků, palet, sklářskou výrobu nebo likvidaci odpadů [56;61].

Cílem Vězeňské služby je zaměstnávat vězně, aby se dokázali začlenit do společnosti po návratu z věznice. Získáváním pracovních návyků, kvalifikací a vyšší vzdělanosti se budou moci lépe uplatnit na trhu práce. Jejich výsledky a zaměstnávání je příznivé jak pro odsouzené,

tak i pro celou společnost, protože je zde předpoklad, že odsouzení nebudou páchat opakovanou či další trestnou činnost z důvodu seberealizace. Dosažením výdělků ze zaměstnání mohou vězni platit náklady výkonu trestu nebo i hradit škody způsobené trestnou činností. Vězeňská služba se snaží vytvářet u odsouzených pracovní návyky. Zaměstnanci VS navštěvují několik seminářů a školení, které se zabývají zaměstnáváním vězňů. V této oblasti je cílem VS zavádět dvojsměnné či vícesměnné provozy a investovat do renovací dílen a pracovišť, ve kterých se vykonávají práce odsouzených [49].

Příkladem je zaměstnávání odsouzených osob ve Věznici Valdice, která v roce 2019 poskytovala práce ve vnitřních prostorách jednotky, ale umožnila i zaměstnání u cizích subjektů na základě smlouvy nebo prostřednictvím provozoven Střediska hospodářské činnosti (SHČ). Vnitřní provozovny věznice umožňují vězňům jednodušší a pomocné síly, které se podílejí na zajištění chodu věznice. Jedná se o úklid kuchyně (vězeňská a závodní), prádelny nebo práce v zámečnické a truhlářské dílně. Osoby, které jsou vězněné ve středním stupni zabezpečení – s ostrahou – mají možnost vykonávat práce uvnitř věznice, ale i ve venkovních prostorech areálu, kde pomáhají s úklidem okolo věznice, sportovního hřiště, kulturního domu nebo ubytoven. Někteří z nich provádí i jiné činnosti, než jsou úklidové práce. Mohou se objevit i v závodní kuchyni, kde se starají o mytí nádobí a obsluhu jídelny. Zaměstnání u cizích subjektů bylo domluvené u jičínské firmy, která poskytovala práci formou obsluhy mycí linky na nestřeženém pracovišti. Pod SHČ spadají provozovny, které zajišťují dvousměnný a jednosměnný provoz, kde pracují na výrobě doživotně odsouzení [60].

Cílem kapitoly byla charakteristika Vězeňské služby, včetně jejího členění, úkolů a cílů. Do Vězeňské služby spadá několik typů nápravných opatření a věznic, ve kterých jsou odsouzené osoby, které se dopustily trestného činu. Odsouzení mají možnost vykonávat různé druhy práce, kde na ně dohlíží zaměstnanci VS, kteří jsou odměňováni platem, což spadá do výdajů VS. Další položky výdajů a příjmů jsou uvedeny v následující kapitole, která se zabývá analýzou hospodaření Vězeňské služby.

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY

Účelem Vězeňské služby je hospodařit tak, aby dosáhla kladných výsledků, což platí i pro jednotlivé provozovny VS. Vězeňská služba spadá pod státní útvar, financuje veškeré činnosti ze svého rozpočtu, se kterým může disponovat. Z rozpočtu jsou hrazeny platy zaměstnanců a jejich odměny, věcné výdaje za nákup materiálu, služeb a energie a pracovní odměny pro odsouzené osoby. Příjmová část rozpočtu tvoří daňové a nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a dotace [53].

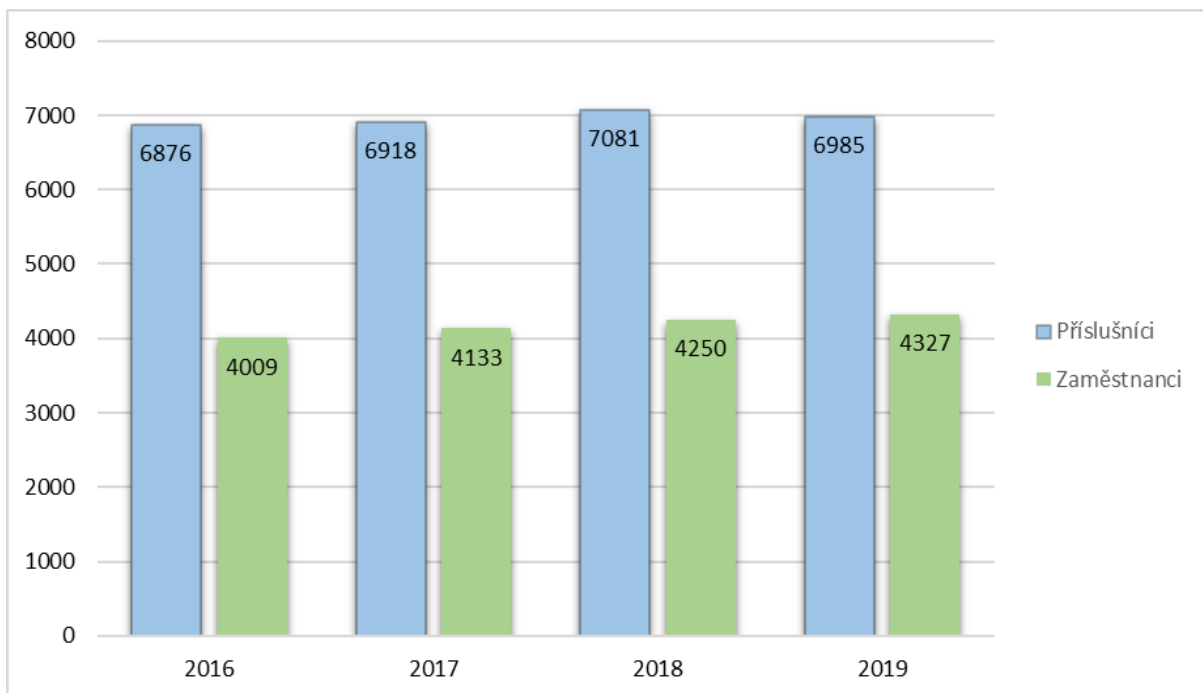
3.1. Zaměstnanci Vězeňské služby

Ve Vězeňské službě mohou vznikat dva typy pracovních poměrů. Prvním z nich je zaměstnanecký poměr – občanský zaměstnanec. Každý uchazeč je přijímán na konkrétní místo, kde vykonává svou funkci (lékař, vychovatel, sociální pracovník nebo účetní). Při každé z těchto pozic je potřeba odborná způsobilost a podle pracovního místa jsou stanoveny vnitřní předpisy, které upravují kvalifikační požadavky. Při zařazení do určité funkce musí uchazeč splňovat několik podmínek, mezi které patří bezúhonnost, zdravotní způsobilost, kvalifikační a odborná způsobilost [59].

Druhá skupina, která podléhá služebnímu poměru, je upravena zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Podmínky pro přijímací řízení jsou odlišné než u zaměstnaneckého poměru. Uchazeč (příslušník) musí splňovat občanství České republiky, věk nad 18 let, bezúhonnost, zdravotní a fyzickou způsobilost. Dále by měl mít minimálně střední vzdělání nebo střední s výučním listem, nesmí být členem politické strany či hnutí a neměl by vykonávat živnostenské nebo jiné výdělečné činnosti. Služební poměr může být vykonáván na dobu určitou nebo neurčitou. Zaměstnanci jsou odměňováni platem. Výše odměň je stanovena prostřednictvím platových tabulek, které se dělí na 12 stupňů a 16 tříd. Stupně se vztahují na dobu započaté praxe, třídy se dělí podle náročnosti vykonávané práce [28;35].

Z obrázku 3 je zřejmé, že se od roku 2016–2018 počty příslušníků nepatrně zvyšovaly. Naopak v roce 2019 došlo k poklesu o 96 zaměstnanců ve služebním poměru. K meziročnímu vzrůstu dochází u osob, které jsou v zaměstnaneckém poměru. V roce 2019 se počet zaměstnanců VS zvýšil o 77 pracovníků. Příslušníkem VS jsou všichni dozorcí, vězeňská stráž a justiční stráž (řidiči, doprovody osob a vozidel). Dozorcí a vězeňská stráž musí mít takový počet příslušníků, aby byl zajištěn nepřetržitý provoz věznice. Jedná se i o větší skupiny příslušníků v oddílu, kteří jsou potřeba ve čtyřech směnách. Generální ředitelství a veškeré

vedení věznic je také obsazeno příslušníky VS. V druhé skupině pracovníků, kteří podléhají zaměstnaneckému poměru, se objevují hlavně vychovatelé, speciální pedagogové nebo psychologové. Zaměstnanci VS pracují i ve více skupinkách, které se skládají až ze šesti pracovníků na jeden oddíl. Pracující osoby nejsou potřeba ve čtyřech směnách, protože není nutný nepřetržitý provoz věznice, jako je to u zaměstnanců ve služebním poměru.

Obrázek 3: Vývoj počtu zaměstnanců a zaměstnanců ve služebním poměru 2016–2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle [19]

V obrázku 3 je uveden celkový přehled pracujících osob VS v zaměstnaneckém a služebním poměru, který se dále rozlišuje podle pohlaví. Počty mužů a žen a jejich vývoj v obou případech znázorňuje tabulka 1.

Tabulka č. 1: Počty mužů a žen ve služebním a zaměstnaneckém poměru

	2016	2017	2018	2019
příslušníci				
muži	6 067	6 023	6 122	6 014
ženy	809	895	959	971
zaměstnanci				
muži	2 128	2 137	2 123	2 170
ženy	1 881	1 996	2 127	2 157
celkem	10 885	11 051	11 331	11 312

Zdroj: Vlastní zpracování dle [19]

Mezi lety 2017-2018 došlo k celkovému nárůstu zaměstnanců o 280 pracovníků. Ke zvýšení došlo u mužů a žen ve služebním poměru a u žen v zaměstnaneckém poměru. V roce 2019 je zaznamenán celkový pokles zaměstnanců VS o 19 pracovníků. Důvodem je pokles mužů ve služebním poměru o 108 příslušníků. Obecně lze poukázat na to, že ve Vězeňské službě je zaměstnáno 74 % mužů a 26 % žen. V současné době tak dochází k nárůstu zaměstnanců ve služebním poměru. Důvodem je zvýšená poptávka po pracovních místech ve věznici.

V tabulce 2 je uveden přehled průměrného měsíčního platu zaměstnanců i příslušníků od roku 2016-2019, které se meziročně zvyšují. Výjimkou jsou roky 2017 a 2018, kdy průměrný plat byl shodný. Ovšem v roce 2019 došlo k meziročnímu navýšení průměrného platu o 6 044 Kč.

Tabulka č. 2: Průměrný měsíční plat zaměstnance VS (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Průměrný plat	30 063	33 158	33 158	39 202

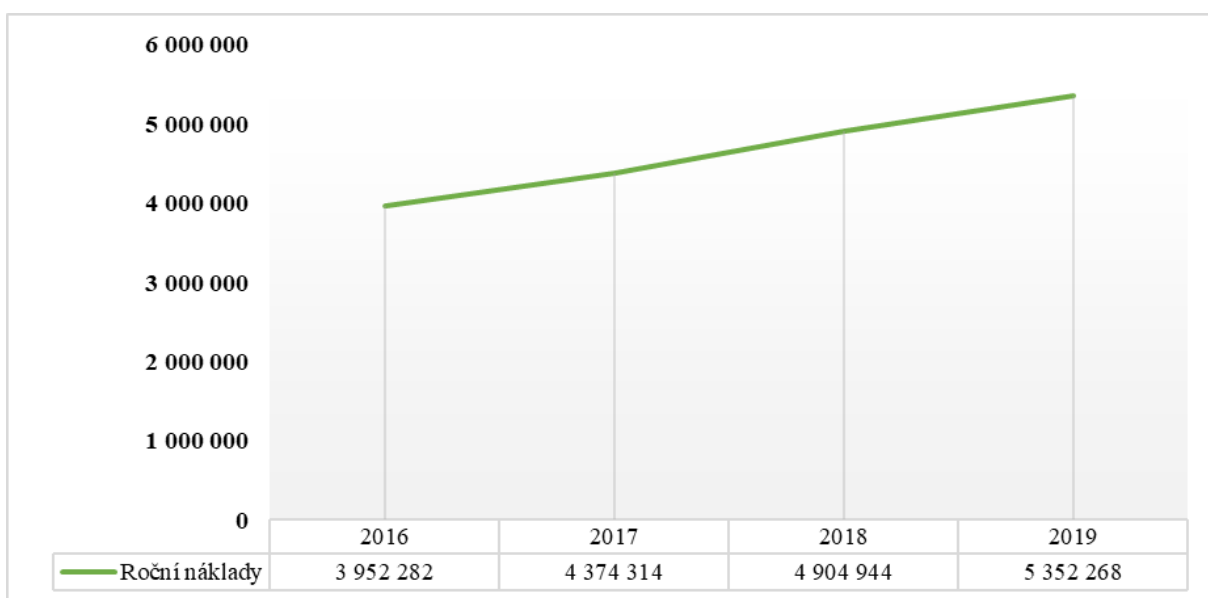
Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

Zaměstnanci ve služebním poměru jsou řazeni do platových tabulek, podle kterých získávají měsíční odměny. Celkový plat se rozlišuje dle základního nebo zvýšeného tarifu. V obou případech lze zaměstnance klasifikovat dle praxe, tarifní třídy a tarifního stupně. Zvýšený tarif získávají pracovníci ve výkonu služby ve vícesměnném nebo nepřetržitém provozu.

Celková měsíční odměna je tvořena několika složkami. První z nich je tarifní třída. Ta rozděluje pracovníky podle pozice, hodnosti, vzdělání a doby trvání služby. Dále zahrnuje i další druhy příplatků či odměn. Jsou zde příplatky za vedení, které jsou poskytovány každý měsíc vedoucím pracovníkům podle typu pracovních pozic a výše příplatku. Pracovník může získat za výkon služby v cizině i zahraniční příplatek, jehož výši určuje ředitel jednotky. Do měsíčního platu lze zařadit zvláštní příplatky, které náleží za službu ve ztížených podmínkách či za službu v ohrožení života či zdraví. Pokud se oceňuje pracovní výkon, jakožto jeho kvalita, rozsah práce, rychlost či splnění pracovní povinnosti, získává pracovník osobní příplatek, a to ve výši až 60 % z tarifu. Mohou nastat i případy, kde se jedná o 100 % osobní příplatky. Každý pracovník má nárok i na odměny, které zahrnují splnění významného či důležitého úkolu, zastupování nepřítomného pracovníka nebo dosavadní výkon služby při dovršení 50 let věku [31].

3.2. Výdaje Vězeňské služby

Náklady, spojené s platy zaměstnanců, tvoří největší položku celkových výdajů Vězeňské služby. Postupně dochází k nárůstu pracovních pozic a ke zvýšení průměrného měsíčního platu. Je zřejmé, že i roční náklady na platy budou přibývat. Což je vidět na následujícím obrázku 4, který udává hodnoty od roku 2016-2019. Po zaokrouhlení došlo od roku 2016 k nárůstu ročních nákladů na platy o 1,4 mld. Kč.

Obrázek 4: Roční náklady na platy 2016–2019 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

Vězeňská služba čerpá věcné výdaje, protože každá věznice se stará o nepřetržitý provoz. Věcné výdaje jsou potřeba ke každodennímu využití jednotky, ale i k občasnému využití na různé opravy uvnitř i mimo jednotku. Tvoří druhou největší položku z celkových výdajů. Zahrnují nákup materiálu, nákup vody, paliv a energie, nákup služeb a ostatní nákupy, které jsou potřeba pro zaměstnance VS, ale i pro odsouzené osoby. Věcné výdaje meziročně stoupají, a to vlivem rostoucích cen uvedených položek. Důvodem je i počet odsouzených osob a zaměstnanců ve VS. Tabulka 3 udává hodnoty věcných výdajů od roku 2016. Tato data jsou zaznamenána i v obrázku 5.

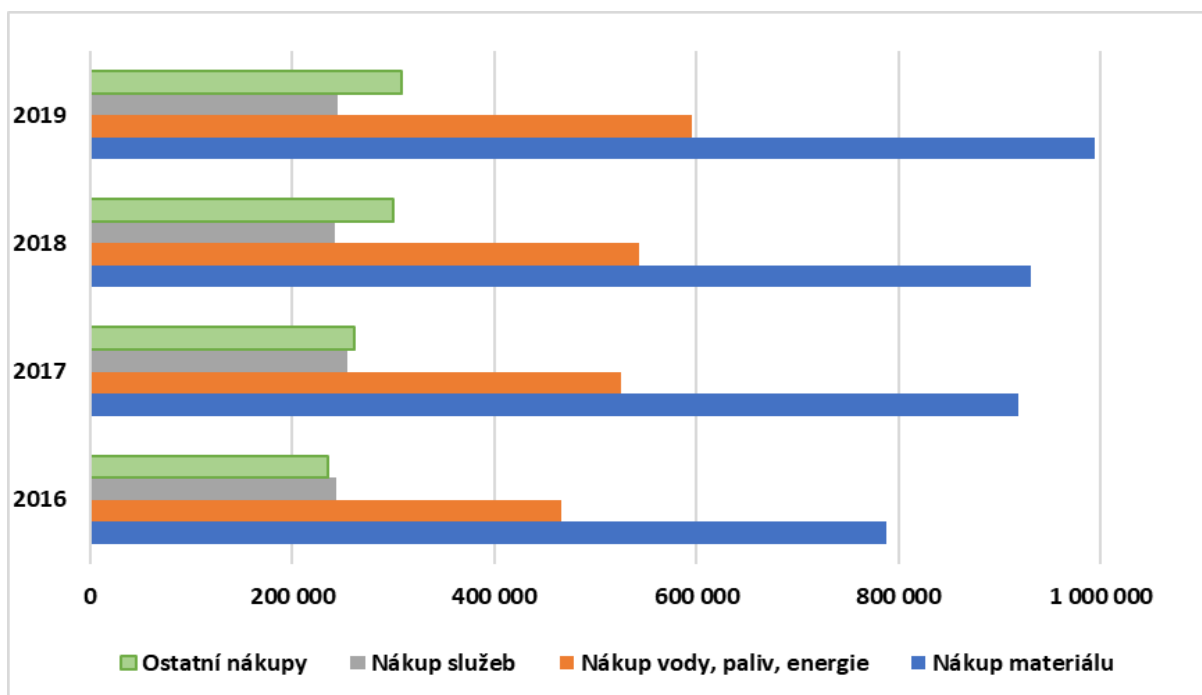
Každá skupina se dále rozlišuje na další složky. Mezi lety 2017 a 2018 se tyto složky nacházely na podobné úrovni. V porovnání s rokem 2019 dochází k rostoucím hodnotám. Největší výdajovou položku tvoří nákupy materiálu, do kterých se zahrnují potraviny, léky a zdravotnické pomůcky, oblečení, obuv a prádlo. Po přepočtu a po zaokrouhlení představují nárůst o 26,11 % od roku 2016. Výdaje druhé skupiny jsou značné již podle názvu. Jedná se o veškeré poplatky za vodu, energii, teplo, plyn a pohonné hmoty. Od roku 2016 se zvýšily

poplatky o 130 245 mil. Kč. Ostatní nákupy se vztahují na různé opravy, rekonstrukce a údržby věznic. Nejmenší složkou jsou nákupy služeb, které se nepatrně zvýšily o 970 tis. Kč.

Tabulka č. 3: Věcné výdaje v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

	2016	2017	2018	2019
Nákup materiálu	787 947	918 289	930 716	993 705
Nákup vody, paliv, energie	465 637	525 096	542 522	595 882
Nákup služeb	243 822	255 058	241 468	244 792
Ostatní nákupy	235 883	260 745	300 457	307 871

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

Obrázek 5: Věcné výdaje v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2.1. Počet vězňů a výše odměň odsouzených osob

Celkový počet vězňů se od roku 2016 snižuje. Důvodem je celkový pokles kriminality a častější ukládání peněžitých trestů. K poklesu vězňů přispívá i vzdělávání ve vězeňských učilištích, které poskytují výuku oborů uplatnitelných na trhu práce. Od roku 2016 došlo k poklesu o 2 764 vězňů. Celkový počet vězňů však nesouvisí s náklady na jednoho vězně, které se naopak zvyšují. Z celkového počtu vězňených osob je v tabulce 4 vyjádřen i počet průměrné denní zaměstnanosti odsouzených [45].

Ze Statistické ročenky Vězeňské služby z roku 2017 vychází, že denní náklad na jednoho vězně za jednu organizační jednotku (věznici) je průměrně 998 Kč. Do těchto průměrných

nákladů se vztahuje několik položek, jako jsou věcné náklady, pojistné a odměňování vězňů za jejich vykonanou práci. Po zaokrouhlení se od roku 2016 náklady na jednoho vězně zvětšily o 36,51 %. I přes to, že počet vězňů se snižuje, průměrné náklady na jednoho vězně se zvyšují. Důvodem jsou rostoucí ceny věcných výdajů a zvyšování odměn vězňů.

Tabulka č. 4: Celkový počet vězňů, průměrné náklady na jednoho vězně a průměrná denní zaměstnanost odsouzených k 31. 12. 2019

	2016	2017	2018	2019
Celkový počet vězňů	22 481	20 789	20 215	19 717
Průměrné náklady na jednoho vězně	1 093	1 187	1 348	1 492
Průměrná denní zaměstnanost odsouzených	7 606	8 449	8 858	8 618

Zdroj: Vlastní zpracování dle [1;16;17;18;19]

Průměrný počet zaměstnaných osob k 31. 12. 2019 vyjadřuje pouze odsouzené osoby ve výkonu práce, které získávají finanční odměnu. Od roku 2016 dochází k nárůstu zaměstnaných osob. Důvodem je nová politika v oblasti zaměstnávání, která vyplývá z Koncepce vězeňství 2025¹. Vězeňská služba usiluje o kvalitní a propojené vzdělávání a zaměstnávání. Dochází i ke zvýšení investic několika věznic, které jsou zastaralé, nemají výrobní či skladové prostory k zaměstnávání vězňů. Průměrně se ve Vězeňské službě pohybuje 55 % zaměstnaných osob [23].

V roce 2019 bylo zaznamenáno 8 618 zaměstnaných osob ve výkonu trestu. Z toho bylo evidováno průměrně 4 181 odsouzených v provozovnách hospodářské činnosti. Ve vnitřním provozu, vlastní výrobě a u cizích subjektů pracovalo průměrně 4 437 vězňů. Průměrně 2 259 odsouzených osob bylo zařazeno do různých vzdělávacích a terapeutických programů nebo do programů v rámci zacházení, kde vězni nezískali finanční odměnu.

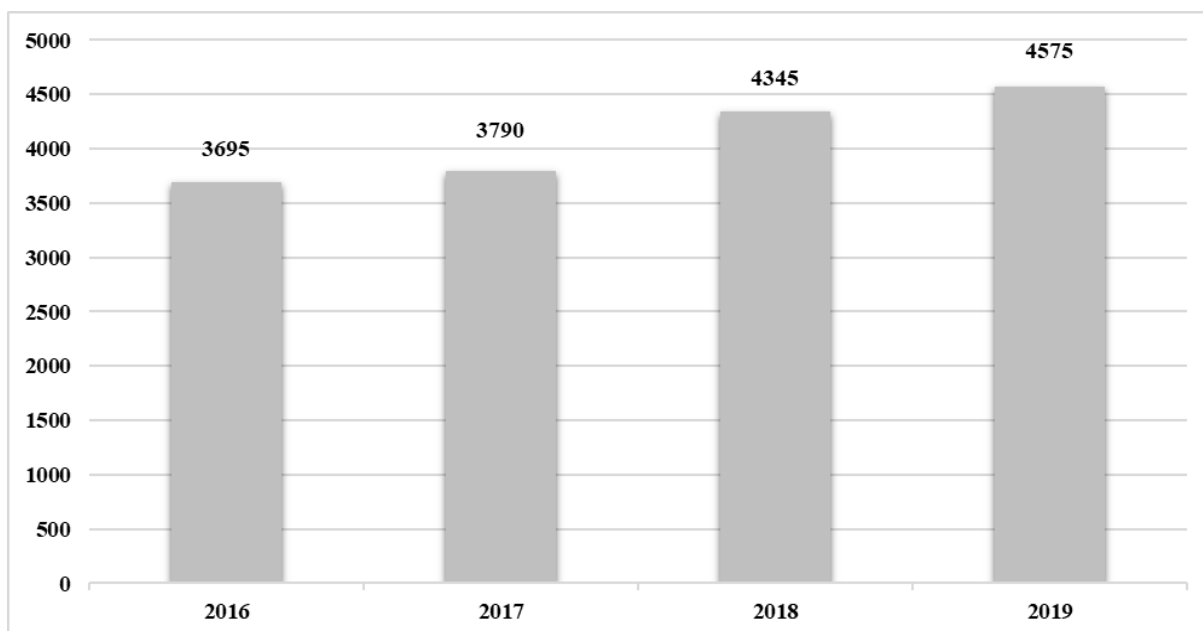
Veškeré programy, které jsou určeny pro odsouzené osoby, slouží pro budoucí pracovní zařazení. Jedná se o absolvování kurzů, učebních oborů nebo zaučování na budoucí pracovní pozice. V tabulce 4 lze vidět údaje o průměrné denní zaměstnanosti odsouzených. Největší počet zaměstnaných zaznamenal rok 2018, kdy byla průměrná denní zaměstnanost 8 858 pracujících vězňů. Důvodem poklesu v roce 2019 bylo snížení celkového počtu vězňů [58].

¹ Koncepce vězeňství do roku 2025 – NKV je schválena vládou ČR v roce 2016, která je rozpracována na základě výstupů získaných z činnosti Ministerstvem spravedlnosti. Cílem Koncepce je vytvořit fungující a efektivní vězeňství, které odpovídá 21. století. Zahrnuje devět kapitol například zaměstnávání vězňů, zdravotnictví, vzdělávání, financování, legislativní změny a další.

Mezi další položku výdajů patří již zmíněné odměňování vězňů. V průběhu let nedochází k velkému rozdílu výše odměn. Vězeňská služba se snaží motivovat vězně k výkonu práce, aby byl práceschopný i po propuštění z věznice. Odsouzeným přísluší odměna dle vykonané práce, kdy vláda stanoví výši této odměny a podmínky pro její poskytnutí. Odsouzený však získává pouze část odměny, protože je povinen hradit náklady za výkon vazby a trestu odnětí svobody. Odsouzené osobě, která je ve vazbě, se ukládá 45 Kč za každý den. Náklady, spojené s výkonem trestu odnětí svobody, se strhávají z odměny. Z odměny se odečte 40 %, nejvýše se může jednat o částku 1 500 Kč měsíčně. Výše odměň je v každé věznici odlišná [39].

Výše odměn pro odsouzené osoby se odvíjí od minimální mzdy, která je pro rok 2020 stanovena 14 600 Kč. Základní měsíční odměna za práci je dána kvalifikací, která začíná na 50 %, pak na 75 % a 100 % z minimální mzdy, což jsou vysokoškolské pozice, které se tolik nevyskytují. Nyní si vězeň může vydělat 7 300 Kč.

V následujícím obrázku 6 lze vidět průměrnou měsíční odměnu vězně z celé České republiky. Průměrná odměna pro pracující vězně se meziročně zvyšuje. Od roku 2016 se průměrná odměna zvýšila o 880 Kč. Obrázek 4 je zaměřen na průměrnou měsíční odměnu pro pracující vězně. V některých případech je odsouzený schopný si vydělat i 15 tis. Kč. Příkladem je Věznice v Pardubicích, kde vězněné osoby pracují na šicích dílnách a vyrábějí ústavní oděvy pro celou Českou republiku. Tato práce je vyplácená od výkonu.

Obrázek 6: Průměrná měsíční odměna odsouzeného (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

S výkonem práce odsouzených souvisí i následující tabulka 5, která vyjadřuje denní průměrné počty odsouzených osob, které jsou zařazeny do zaměstnání (zařazené osoby

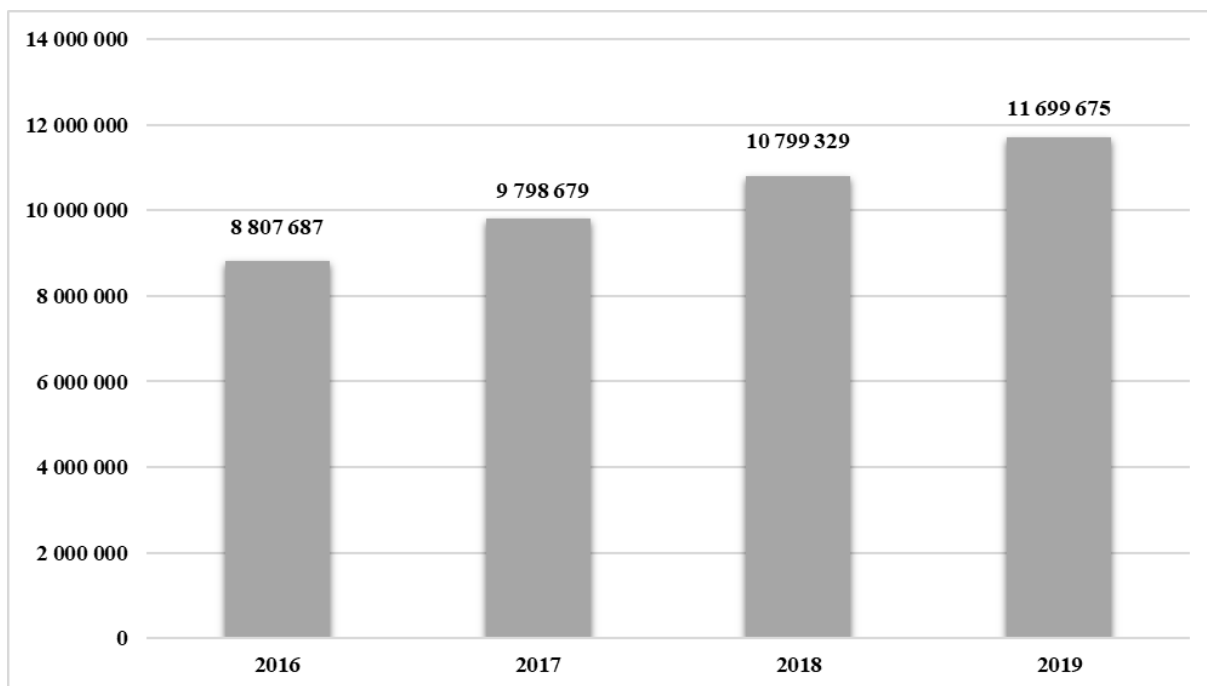
k výkonu práce = ZO). Ve druhém řádku jsou výsledky hospodářské činnosti. Průměrné hodnoty ze všech organizačních jednotek, ve kterých jsou zřízeny provozovny k výkonu práce – Střediska hospodářské činnosti (SHČ), kde pomáhají v kuchyni, podílejí se na údržbě budov anebo vyrábějí nábytek. S přibývajícím počtem zařazených osob k výkonu práce roste i výsledek hospodaření z této práce. Naopak v roce 2019 došlo ke snížení průměrného počtu ZO, a proto je menší i hospodářský výsledek než v roce 2018. Část z tohoto výdělku je převedena pro danou věznicu zpět jako mimorozpočtový prostředek, který je využíván pro rozvoj příslušné věznice. Například se jedná o zlepšení pracovního prostředí věznice, které využívají zaměstnanci.

Tabulka č. 5: Průměrný počet zařazených osob a hospodářský výsledek po zdanění

	2016	2017	2018	2019
Denní průměrný počet ZO	2 238	3 457	4 191	4 181
Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	29 096	51 165	65 591	59 898

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

V následujícím obrázku 7 jsou uvedeny celkové výdaje Vězeňské služby po dobu čtyř let. Do celkových skutečných výdajů se zahrnuje několik typů výdajů a nákladů, které jsou uvedeny v této kapitole. Výdaje spojené s platy zaměstnanců VS a jiné poplatky za vykonanou práci, které mají mandatorní povahu. Věznice musí hradit náklady za věcné výdaje (ostatní výdaje), ale podílí se i na programovém financování, které je nezbytné pro různé druhy úprav, rekonstrukcí a vylepšování budov a prostorů věznic, aby mohla poskytnout kvalitnější prostory k výkonu práce pro odsouzené. Programové financování lze rozdělit do několika složek, které má neměnný charakter. Každoročně jsou odlišné částky a investiční akce v různých věznicích. Celkové výdaje VS meziročně rostou vlivem počtu vězněných osob. Dalším důvodem jsou i rostoucí ceny věcných výdajů, platy zaměstnanců a odměny pro odsouzené.

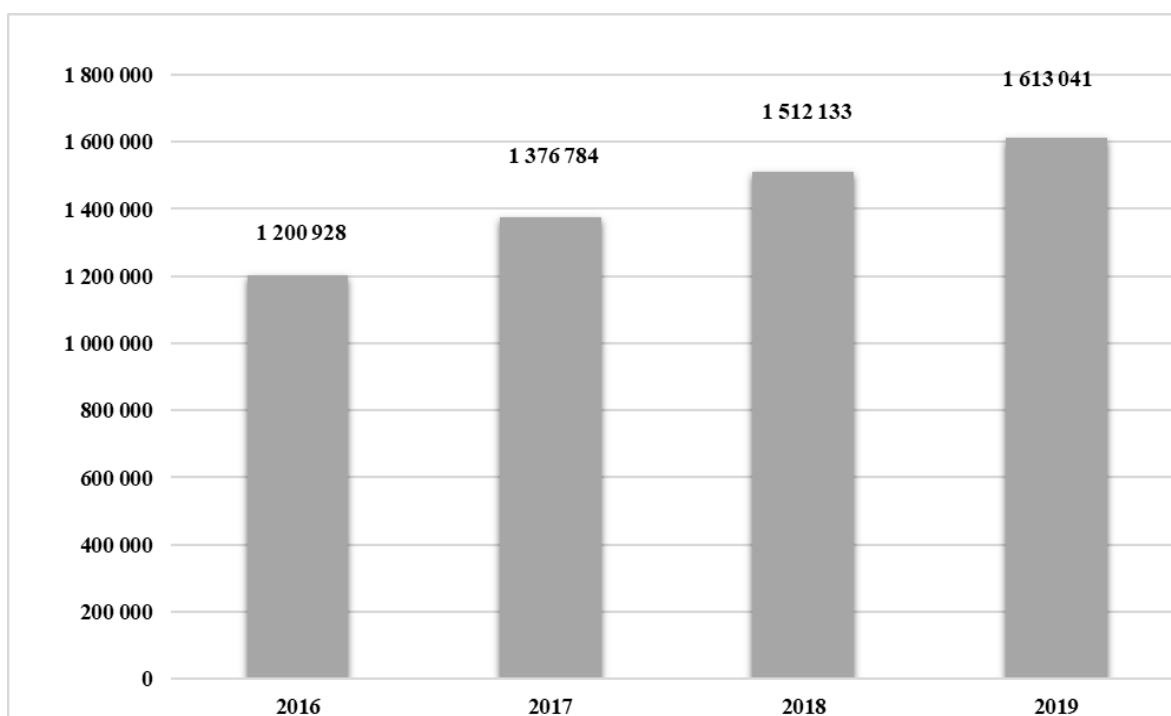
Obrázek 7: Celkové skutečné výdaje VS (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

3.3. Příjmy Vězeňské služby

Oproti výdajům Vězeňské služby jsou příjmy značně menší. Největší položku příjmů tvoří daňové příjmy, konkrétně z jednotlivých položek, kterými jsou příjmy ze správních poplatků, z pojistného na důchodové pojištění, z pojistného na nemocenské pojištění a z příspěvků na politiku zaměstnanosti. Důležitou roli získávají i kapitálové příjmy, k jejich plnění dochází z různých důvodů. Nejčastěji se jedná o prodej vyřazených vozidel, pozemků či nepotřebného majetku. Do celkových příjmů plynou i finance z různých fondů a dotací (hospodářská činnost, rezervní fond, Národní fond). Na druhé straně plynou peníze z daňových příjmů, které zahrnují příjmy z vlastní činnosti, z pronájmu majetku a z ostatních příjmů, které se vztahují na náklady výkonu trestu, pohledávky za vězňenými osobami, pohledávky za propuštěnými osobami a platby zdravotních pojišťoven.

V následujícím obrázku 8 je zaznamenán vývoj skutečných celkových příjmů od roku 2016–2019. Od roku 2016 se celkové příjmy zvýšily o 412 mil. Kč. Důvodem je prodej pozemků, vyřazení vozidel a úhrada pohledávek ze strany dlužníků.

Obrázek 8: Celkové skutečné příjmy VS (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

Pokud se porovnají celkové výdaje VS a celkové příjmy VS za každý jednotlivý rok, vychází hospodářský výsledek v záporné hodnotě, protože výdaje vždy převyšují příjmy. I přes to, že hospodářský výsledek VS je za tuto dobu ztrátový, dochází k pozvolnému růstu meziročních hodnot. Celkový přehled hospodaření je pak možné pozorovat v tabulce 6. Z tabulky je patrné, že vykazuje vysoké saldo, jehož vývoj je každým rokem odlišný. Důvodem jsou neuhrazené pohledávky, zvyšování cen u věcných výdajů, rostoucí platy zaměstnanců a odměny pro odsouzené osoby za vykonanou práci a jiné nezbytné investice, které jsou potřebné na úpravu a údržbu věznice.

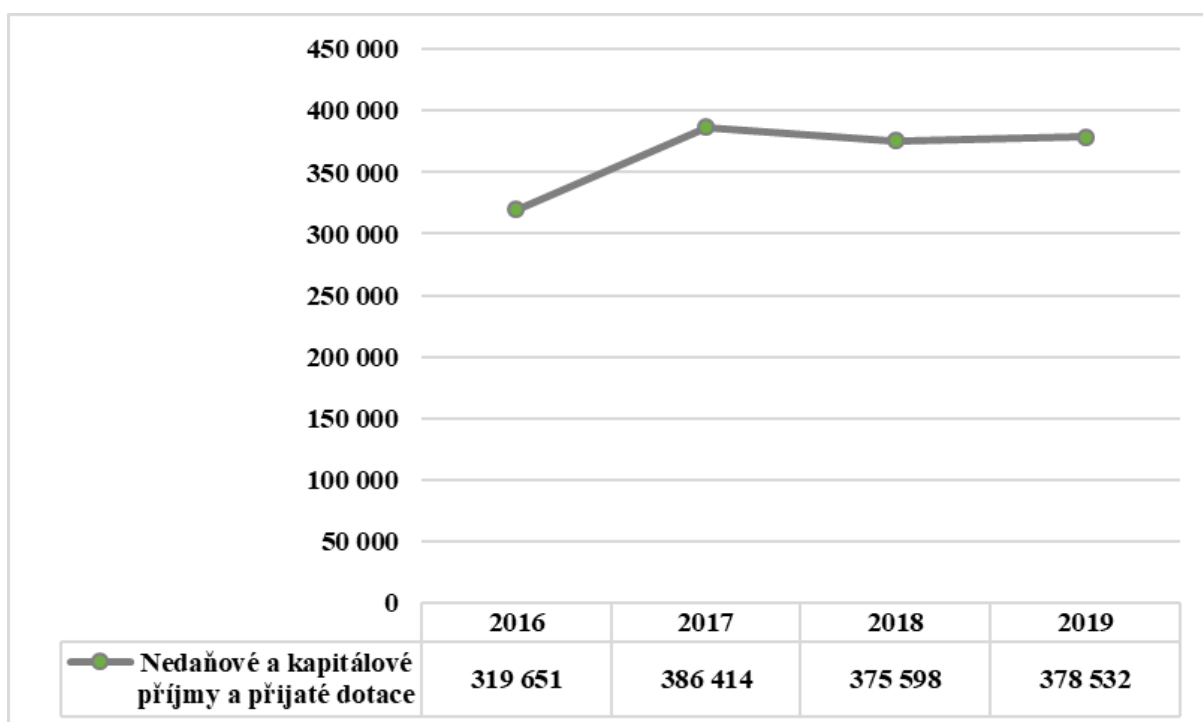
Tabulka č. 6: Vývoj příjmů a výdajů VS v letech 2016 – 2019 (v tis. Kč)

	2016	2017	2018	2019
Výdaje	8 807 687	9 798 679	10 799 329	11 699 675
Příjmy	1 200 928	1 376 784	1 512 133	1 613 041
Saldo	- 7 606 759	- 8 421 895	- 9 287 196	- 10 086 634

3.3.1. Nedaňové příjmy Vězeňské služby

Nedaňové příjmy Vězeňské služby zahrnují další položky příjmů. Na obrázku 9 jsou uvedeny nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace. Nedaňové příjmy zahrnují další položky, které se vztahují na příjmy z vlastní činnosti, příjmy z pronájmu majetku a ostatní nedaňové příjmy. Do ostatních nedaňových příjmů lze zařadit náklady za výkon trestu a tři druhy pohledávek. Kapitálové příjmy jsou příjmy z dlouhodobého prodeje majetku. Jedná se o prodej nepotřebného majetku, pozemků a vyřazených vozidel Vězeňské služby. Přijaté transfery jsou plněny z převodů Národních fondů a z vlastních fondů, do kterých lze zařadit příjmy z hospodářské činnosti, z rezervního fondu a z ostatních vlastních fondů [58].

Nejvyšší celkový počet příjmů byl zjištěn pro rok 2017. Tento nárůst byl způsoben kapitálovými příjmy z důvodu prodeje pozemku v Jesenici ve výši 10,9 mil. Kč a garážového stání ve Lhotě ve výši 810 tis. Kč. Součet kapitálových příjmů dosahoval 11,7 mil. Kč. Od roku 2018 nedochází k velkým rozdílům mezi jednotlivými příjmy. Každoročně dochází k vyřazení vozidel či k prodeji dalších nepotřebných pozemků. Rok 2018 je významný pro nejvyšší počet přijatých transferů, které byly převedeny z vlastních fondů, hospodářské činnosti, rezervního fondu a ostatních vlastních fondů, které byly ve výši 47,6 mil. Kč.

Obrázek 9: Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

3.3.2. Pohledávky

Do nedaňových příjmů Vězeňské služby se zahrnují ostatní nedaňové příjmy, které tvoří různé druhy pohledávek. Pohledávky tvoří vysoký podíl v nedaňových příjmech, které nejsou snadno vymahatelné. Existují tři druhy pohledávek, které lze zpracovat podle statistických ročenek Vězeňské služby.

Pohledávky ve Vězeňské službě tvoří:

- pohledávky za vězně v aktuálním stavu,
- pohledávky za propuštěné vězně,
- ostatní pohledávky (za zaměstnance nebo z obchodních vztahů).

Tabulka č. 7: Pohledávky vězněných osob

	2016	2017	2018	2019
Počet dlužníků	10 281	10 211	9 937	10 818
Objem (v tis. Kč)	57 276	56 652	51 578	51 594

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

Tabulka 6 vyjadřuje celkový počet vězňů ve výkonu trestu či vazby. Počet těchto dlužníků se pohybuje kolem 10 000 osob. Nejméně dlužníků připadá na rok 2018, kde lze i vidět pokrok ve vymáhání dluhů. V roce 2019 objem dluhů klesl o 5,6 mil. Kč v porovnání s rokem 2016, ačkoliv byl zaznamenán největší počet dlužníků. Úspěšnost vymáhání z celkového objemu byla na úrovni 30 %.

Neúspěšné vymáhání dluhů je po osobách, které jsou propuštěné z výkonu trestu či vazby. Propuštění dluží za pobyt ve vězení, zdravotní péči nebo za škody, které způsobí. Problém s dluhy má 80–90 % vězňů (rok 2019), kteří nejsou schopni splácet peněžité závazky. Většina propuštěných osob má několik exekucí. Vězni také dluží i svým sousedům či známým za náklady trestního řízení a za přidělené advokáty. Mnoho z nich má úvěry či půjčky nebo jiné dluhy v podobě nezaplacených pokut a výživného. Po propuštění z vězení se většina z nich objeví v komplikované situaci. Dluhy se jim nedaří splácet a ve většině případů dochází k nevyrovnaní závazků, které jsou důvodem pro opakované odsouzení [59].

Tabulka č. 8: Pohledávky za propuštěné vězně

	2016	2017	2018	2019
Počet dlužníků	30 765	30 850	26 668	26 177
Objem (v tis. Kč)	222 213	218 364	177 620	173 213

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

V obou předešlých kategoriích pohledávek se jedná o obtížné vymahatelné dluhy z důvodu sociálních a ekonomických poměrů dlužníků. Úspěšnost vymáhání se pohybuje na úrovni 3-4 % z celkového objemu od roku 2016–2018. V roce 2019 došlo k vzrůstu o jedno procento.

Ostatní pohledávky Vězeňské služby představují největší objem v kategorii pohledávek. Neuhrazené pohledávky ovlivňují pokuty uložené firmě R.G.M. ze Zlína a firmě Vojenské stavby CZ, které se pohybují kolem 360 mil. Kč, což je důvod, proč celkový objem pohledávek neklesá. Celkový objem se pohybuje kolem 480 mil. Kč. V roce 2019 došlo k poklesu objemu o cca 140 mil. Kč v porovnání s rokem 2016.

Tabulka č. 9: Ostatní pohledávky

	2016	2017	2018	2019
Počet dlužníků	1 911	2 158	2 110	1 934
Objem (v tis. Kč)	477 492	478 050	479 813	337 119

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

V tabulce 10 jsou zpracované hodnoty, které představují celkový počet dlužníků a celkový objem pohledávek po dobu čtyř let z předchozích kategorií. Z celkového počtu je vyčíslen průměrný dluh na osobu, což je přibližná hodnota, protože každý dlužník, který má vůči Vězeňské službě pohledávku, se vyskytuje v jiném společenském prostředí a má odlišné chování a návyky. S tím souvisejí i již zmiňované úvěry a půjčky, které si odsouzené osoby sjednají. Toto se vztahuje i na zaměstnávání vězňů, aby se lépe připravili na život po propuštění z věznice.

Celkový objem pohledávek dosahoval v roce 2016 téměř 757 mil. Kč. Od tohoto roku dochází k vyrovnání dluhu ze strany dlužníků. Od roku 2016 došlo o snížení dluhu o cca 194 mil. Kč. Počet dlužníků však nepatrně klesá, důvodem jsou exekuční zásahy ze strany Vězeňské služby.

Tabulka č. 10: Celkový přehled pohledávek a průměrná výše dluhu na osobu

	2016	2017	2018	2019
Počet dlužníků	42 957	43 219	38 715	38 929
Objem (v tis. Kč)	756 981	753 067	709 011	561 925
Průměr na osobu (v Kč)	17 622	17 424	18 814	14 435

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16;17;18;19]

Do roku 2019 vývoj celkového objemu pohledávek je rovnoměrný. I když objem pohledávek klesá, představuje pro Vězeňskou službu pravidelnou, každým rokem se opakující složku, která tvoří vysokou hodnotu. Je to způsobeno tím, že starší pohledávky jsou promlčeny a nelze je vymáhat. Dalším případem jsou pohledávky v rámci dědického řízení, které nejsou uspokojeny pro nemajetnost. Dlužník, který má povinnosti uhradit pohledávky VS, je po smrti a pohledávka je prohlášena do dědického řízení.

Cílem kapitoly byla analýza financování a vývoje hospodaření Vězeňské služby v letech 2016-2019. V kapitole jsou zpracované tabulky a grafy, které porovnávají hodnoty celkových výdajů a příjmů Vězeňské služby v letech 2016-2019, včetně dalších vypracovaných položek, které ovlivňují celkové hospodaření Vězeňské služby. Z rozpočtu Vězeňské služby jsou hrazeny platy zaměstnanců, jejichž vývoj je představen v úvodní části kapitoly, kde je i znázorněn vývoj odsouzených osob a jejich odměna za vykonanou práci. Druhá část kapitoly zahrnuje celkové příjmy Vězeňské služby, které jsou rozděleny do několika položek, které působí v této rozpočtové oblasti. Jedná se o nedaňové a kapitálové příjmy, programové financování nebo uhrazené pohledávky ze strany dlužníků.

4 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A NAVRŽENÍ DOPORUČENÍ

Závěrečná část práce je věnována zhodnocení celkového hospodaření Vězeňské služby, které se vztahuje na celkové výdaje a příjmy, včetně návrhu doporučení. Následuje popis celkových výdajů a příjmů, včetně charakteristiky oblastí, do kterých plynou finanční prostředky z rozpočtu Vězeňské služby. Zároveň je tato část zaměřena na systém pohledávek vůči Vězeňské službě a jejich zhodnocení. Pohledávky značně ovlivňují rozpočet Vězeňské služby, která tyto závazky neustále projednává. Kapitola je věnována i zprávám o výsledku hospodaření na každý rok.

4.1. Zhodnocení hospodaření Vězeňské služby

Vězeňská služba se vyskytuje od období 2016-2019 v záporném saldu. Příčinou takto vysokého salda jsou příjmy vězeňské služby, které jsou mnohem nižší než její výdaje. Od roku 2016 dochází k meziročnímu vzrůstu příjmů i výdajů Vězeňské služby. Vězeňská služba České republiky vykonává hospodářskou činnost ve Středisku hospodářské činnosti (SHČ) za účelem zaměstnávání odsouzených osob. Vývoj zřízení Provozoven střediska hospodářské činnosti meziročně narůstá. V roce 2016 bylo zaevidováno 21 organizačních jednotek, nyní lze zaznamenat 27 provozoven, které zaměstnávají odsouzené osoby ve výkonu trestu nebo trestu odnětí svobody.

Zisk, který získává Vězeňská služba z hospodářské činnosti, lze označit jako mimorozpočtový zdroj. Tento druh zdroje se využívá k realizaci oprav a rekonstrukcí do určité věznice. V roce 2018 byl zaznamenán celkový zisk ve výši 65 591 000 Kč, což byl nejvyšší zisk v průběhu čtyř let. Od roku 2018 došlo ke snížení celkového zisku na 59 898 000 Kč, to je o 5 693 000 Kč méně než v roce 2019 (tabulka č. 5). Příčinou je snížený průměrný počet odsouzených osob, které jsou pracovně zařazeny do provozoven. Pro Vězeňskou službu je prioritou zaměstnávat a motivovat odsouzené osoby k výkonu práce, které jsou nezbytné k hospodářské činnosti a k efektivnímu rozvoji vězeňství. Jedním z důvodů je, aby odsouzená osoba byla práceschopná i po propuštění a dokázala se začlenit do společnosti. Dalším důvodem jsou finanční prostředky, které získává Vězeňská služba k opravám a rozšíření věznice. Finanční prostředky jsou určeny k rekonstrukci věznic, kde se vylepšené prostory využívají k zaměstnávání a ke vzdělávání odsouzených osob.

Vězeňská služba využívá rezervní fondy, nespotřebované výdaje z předchozích let a programové financování. Základním pravidelným a nejvyšším příjmem Vězeňské služby jsou daňové příjmy. Veškeré prostředky jsou plně využity ve všech oblastech Vězeňské služby, i

přes to, že se saldo VS nachází v záporných hodnotách. To dokazuje schválený a skutečný rozpočet, který je sestaven a splněn každý rok dle statistických ročenek.

Veškerá data a údaje jsou zaznamenány ve Statistických ročenkách Vězeňské služby na daný rok, kde jsou údaje o hospodaření, činnostech Vězeňské služby a charakteristika věznic a institucí, které jsou spravovány Vězeňskou službou České republiky.

4.2. Zhodnocení výdajů Vězeňské služby

Výdaje jsou rozděleny do několika oblastí, které lze ve většině případů označit jako pravidelné investice. Náklady jsou směřovány zejména do oblastí nákupu a pořízování zboží, platů zaměstnanců VS, odměňování vězňených osob a do různých oprav a rekonstrukcí věznic, které jsou součástí programového financování. Každoročně dochází k obměně vozidel či k pořízení nových eskortních, nákladních nebo doprovodných vozů. Do oblasti informačních a telekomunikačních technologií a do oblasti bezpečnostních systémů se vynakládají finanční prostředky každým rokem. Představují pořízení, obnovu a rozvoj zařízení, operačních systémů a elektronických zabezpečovacích systémů ve věznicích. V roce 2019 je tato oblast důležitá pro věznici Kuřim, kde proběhla rekonstrukce vnější bezpečnosti věznice v celkové hodnotě 5 137 440 Kč a pro věznici Ostrov nad Ohří, kde se jednalo o stavební práci v rámci rekonstrukce a rozšíření věznice [18;19].

Pravidelné investice jsou důležité i pro oblast zdravotnictví a vybavení. Příkladem jsou diagnostické přístroje nebo EKG přístroje. Další oblastí je obnova a rozvoj technické základny ostatního majetku Vězeňské služby. V této oblasti se jedná o financování různých oprav a rekonstrukcí ve věznicích související s rekonstrukcí plynového kotle, vjezdového koše nebo obměnou kuchyňských zařízení, která se týkají chladících a mrazících skříní, myček na nádobí nebo i celkových oprav a investic do kuchyňské technologie. V roce 2018 se jedná o největší finanční objem reprodukce a rekonstrukcí, které jsou vyjádřeny celkovou částkou 174 529 023 Kč, protože byly realizovány investiční akce stavebního charakteru ve věznici v Brně, Praze – Ruzyně nebo v Plzni. Oproti roku 2018 se rok 2019 vyznačoval investicemi, vztahující se na zajištění ubytovacích kapacit, na které byla vynaložena částka 98 184 890 Kč. Investice byla vynaložena na rekonstrukci ubytoven nebo detenčních ústavů [18].

Mezi další náklady, které mají značný vliv na vývoj celkových výdajů, jsou realizovány akce, které se vztahují na pořízení pozemků a nemovitostí a náklady s tímto spojeny. Dále se jedná o rekonstrukce topení nebo oplocení pozemků.

Výdaje Vězeňské služby tvoří náklady na odměňování vězňů za vykonanou práci a náklady na platy pro zaměstnance. V obou skupinách dochází k průměrnému zvyšování hodnot. Odměňování vězňů se nachází průměrně na úrovni 1 500 Kč. Z této částky se poté odsouzené osobě odečítají další srážky například určité procento za pobyt ve vězení nebo výživné či další poplatky, které se vztahují na soudní jednání. Po odečtení všech potřebných záležitostí vězni nezůstává téměř žádná částka nebo vůbec žádná. Z tohoto důvodu se odsouzená osoba dostává do neuspokojivé životní situace, která ovlivňuje i rozpočet Vězeňské služby. Proto se VS snaží motivovat a více zaměstnávat odsouzené osoby.

V současné době dochází ke zvýšení zaměstnanců Vězeňské služby. Příčinou je poptávka po této pozici. Náklady na platy jsou v hodnotě 5,4 mld. Kč (obrázek č. 4). Důvodem je každoroční průměrný vzrůst platu, odměn a změna tabulkového ohodnocení. Počet zaměstnanců v této oblasti narůstá, což má pozitivní vliv na současnou situaci. Protože se ve většině věznic objevuje podstav, kdy zaměstnanci museli vykonávat práci i v jiných jednotkách nebo pracovali přesčas, aby se zajistila nepřetržitá služba věznic.

4.3. Zhodnocení příjmů Vězeňské služby

Jak již bylo zmíněno, nejvyšším příjmem jsou daňové příjmy, které tvoří rozpočet Vězeňské služby. V tomto případě dochází od roku 2016 k meziročnímu vzrůstu celkových příjmů, které byly v roce 2019 ve výši 1,2 mld. Kč. Daňové příjmy zahrnují správní poplatky, pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na sociální politiku zaměstnanosti. Příjmová část rozpočtu byla naplněna nedaňovými příjmy a kapitálovými příjmy. S nejvyšším kapitálovým příjmem hospodařila Vězeňská služba v roce 2017. Příčinou byl prodej pozemku a garážového stání. Kapitálové příjmy se pohybovaly na úrovni 386 mil. Kč. Každoročně dochází i k vyřazení nepotřebného majetku a vozidel. Do celkových příjmů Vězeňské služby plynou i finance z dotací a fondů (mimorozpočtové zdroje). Nedaňové příjmy se vztahují na příjmy z vlastní činnosti, z pronájmu majetku a z ostatních nedaňových příjmů, které se rozdělují na náklady ve výkonu trestu a pohledávky, které ovlivňují každoročně rozpočet.

I přes to, že dochází k exekčním zásahům ze strany Vězeňské služby, je celkový objem pohledávek v hodnotě 561 mil. Kč. Pro Vězeňskou službu jsou pohledávky opakující se údaj. Neuhrazené dluhy jsou každodenním problémem, protože dochází k promlčení starších pohledávek. Vězeňská služba, konkrétně věznice nemají dostatek prostoru a času, aby kontrolovaly insolvenční rejstřík a hledaly, které pohledávky jsou potřeba včas řešit.

Neuhrazené pohledávky se připočítávají ke každému roku, proto dochází k velkému celkovému objemu pohledávek.

4.4. Zprávy o výsledku hospodaření Vězeňské služby

Veškeré údaje a data Vězeňské služby České republiky jsou zaznamenány ve Statistických ročenkách Vězeňské služby na daný rok, kde jsou přehledné údaje o hospodaření, činnostech a věznicích Vězeňské služby. Obsahuje data a informace o celostátním působení Vězeňské služby, které jsou přípustné veřejnosti. Konkrétní údaje věznic a institucí, které jsou spravovány Vězeňskou službou, jsou vyhotoveny na základě žádosti. Statistické ročenky vypracovává vedoucí oddělení Centrální evidence vězňených osob a vydává ji odbor správní, který spadá pod Generální ředitelství Vězeňské služby v České republice.

Příkladem neúplných údajů ze Statistické ročenky jsou audity, které se prováděly v roce 2019. Je zde zaznamenáno období auditu, název subjektu/jednotky, kde byl audit prováděn a název auditu. Ukázkou je Vazební věznice Liberec, kde se ověřoval systém realizovaných služebních a pracovních cest včetně vyúčtování cestovních náhrad a evidence v období leden-březen. Výsledek auditu je pro veřejnost nedostupný. Další možností jsou informace o Vazebních věznicích či věznicích, kde se evidují údaje pouze ke kapacitě odsouzených a průměrný denní stav jednotky. Porovnává se i vývoj ubytovacích kapacit ke stavu vězňených osob. Data a hodnoty o hospodaření konkrétní jednotky, se ve Statistických ročenkách nevyskytují. Je zde možnost zaslat žádost o informace dle zákonů a v souladu se zvláštními předpisy na adresu generálního ředitelství, kdy není zcela jasné, že bude žádost uspokojena ve prospěch žadatele [19].

Výsledek hospodaření za rok 2019 obsahuje pozitivní hodnocení. Důvodem je 106, 69% plnění příjmové části a 99, 34% plnění výdajového rozpočtu. Vyskytují se zde i zjištěné nedostatky, které lze určitým způsobem odstranit. Důvodem jsou nezaplacené pohledávky vůči Vězeňské službě, které jsou v řádu několika milionů. Saldo je v záporných hodnotách, tudíž Vězeňská služba nemůže využívat nadbytečné finanční prostředky [19].

4.5. Návrh doporučení

Před vypuknutím pandemie Covid-19, kdy se ekonomice dařilo, ve Vězeňské službě byl podstav zaměstnanců. Pracovníci se zaměřili na pracovní pozice klidnějších složek (armáda, celní správa). Důvodem byl větší výskyt práce za vyšší plat. Zaměstnanci věznice pracovali přesčas i mimo jednotku. S Covidem-19 se situace zmírnila. O práci má zájem více nových

uchazečů, protože se vyskytuje nejistota a méně pracovních příležitostí a ve Vězeňské službě je jistý plat, který meziročně vzrůstá. Při přijímání nových zaměstnanců vznikají i nesrovnalosti spojené s platovou třídou. Bylo zjištěno, že se před Covid-19 více zaměstnanců nacházelo hned po roce služby v 5. platové třídě, což je nevyrovnané se současnou situací, protože se většina nových uchazečů objeví v této fázi až za několik let.

Vězeňská služba by měla zvážit realizaci některých projektů a nadměrného financování do věznic a dalších jednotek Vězeňské služby. Každoročně přibývají investice do rekonstrukcí nebo do přestavby společenských prostorů, které využívají odsouzené osoby k četbě nebo ke hře společenských her. Vězeňská služba by se měla zaměřit na financování, které se vztahuje na zaměstnávání a vzdělávání vězňů. Možností jsou vzdělávací kurzy a zaměstnávání v různých oblastech (například praktické kurzy financí), aby se odsouzený mohl po propuštění začlenit lépe do společnosti a uplatnit se na trhu práce. Dostává měsíční odměnu, se kterou disponuje a musí hradit poplatky za ubytování ve věznici, což naučí vězně přemýšlet o financích. S tím souvisejí i pohledávky, které vězeň má vůči Vězeňské službě. Pokud se vězeň naučí hospodařit s penězi a dokáže splatit veškeré dluhy, sníží se počet dlužníků i celkový objem dluhu.

Vězeňská služba projednává problém, který souvisí s pohledávkami. Řada pohledávek se oddluží, protože se včas a v daném termínu nezvládne řešit. Po přepočtu má každá věznice či jednotka vězeňské služby velké množství dlužníků a není čas kontrolovat insolvenční rejstřík, který zaznamenává dlužníky a jejich výši dluhu. Stav insolvenčního rejstříku by mohl být kontrolován pověřenou osobou, která by zaznamenávala a zpracovávala aktuální požadavky ke splácení dluhů. Touto možností by se počet oddlužených pohledávek snížil a byl včas projednán.

Vězeňská služba však neřeší jediný problém spojený s pohledávkami. Celý komplex Vězeňské služby se potýká s problémem, který řeší kapacitu zařízení. Do budoucna se bude muset zaměřit na zřízení nové věznice, což bude souviset s umístěním věznice, která by nemohla být v blízkosti obydlí občanů, kteří by s tímto návrhem nesouhlasili.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na analýzu financování a vývoje hospodaření Vězeňské služby České republiky v letech 2016-2019.

V první kapitole byly vysvětleny obecné pojmy, charakteristika, členění a subjekty, související s Vězeňskou službou. Její součástí byla charakteristika trestných činů a jejich kategorizace. Poslední část kapitoly byla zaměřena na trest odnětí svobody a výjimečný trest, který se ukládá při spáchání nejtěžších trestných činů. Ve druhé kapitole byla popsána Vězeňská služba, včetně jejího členění, úkolů a institucí spravující Vězeňskou službou České republiky. Kapitola byla zaměřena i na speciální věznice pro mladistvé a na zaměstnávání odsouzených osob, které mají povinnost vykonávat různé druhy zaměstnání za finanční odměnu.

Třetí kapitola byla věnována analýze financování a hospodaření Vězeňské služby v letech 2016-2019. Tato část poskytuje vývoj počtu zaměstnaných osob v zaměstnaneckém poměru a příslušníků ve služebním poměru, kteří jsou odměňováni platem. Kapitola byla zaměřena na odsouzené osoby a jejich výši odměn za vykonanou práci. Tato část se zaměřovala na vývoj celkových výdajů a příjmů a souvisejících složek, které působí na výši rozpočtu Vězeňské služby v České republice. Z celkových výdajů Vězeňské služby se využívají finanční prostředky na věcné výdaje Vězeňské služby, které lze rozdělit do čtyř skupin. Každá skupina obsahuje položky, které jsou potřeba ke každodennímu využití věznic. Největší výdajovou skupinu tvoří nákupy materiálu, které zahrnují potraviny, léky, oblečení nebo zdravotnické pomůcky. Věcné výdaje zahrnují poplatky za vodu, energii a pohonné hmoty. Do věcných výdajů lze zařadit skupinu související s nákupem služeb nebo nákupy ostatního charakteru, které jsou využívány na opravy a údržby věznic. Vězeňská služba své činnosti financuje ze svého rozpočtu, ale hradí provoz a fungování jednotky i ze státního fondu. Během sledovaných let představují příspěvky ze státního fondu značnou část příjmů. Důvodem je hospodářský výsledek věznic, který je ztrátový. Důležitou položkou v hospodaření jsou pohledávky, které má Vězeňská služba za vězněnými osobami, za propuštěnými osobami a nevymožené pohledávky ostatního charakteru.

Poslední kapitola bakalářské práce obsahuje zhodnocení celkového hospodaření Vězeňské služby, včetně návrhu doporučení. Doporučení souvisí s nevymoženými pohledávkami, které se ve většině případů oddluží z důvodu nedostatku prostoru a času. Ze Statistických ročenek a z Koncepce Vězeňství 2025 bylo zjištěno, že české vězeňství řeší problém s kapacitou věznic, která je nedostačující.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] AKTUÁLNÍ POČTY ZAMĚSTNANÝCH VĚZŇŮ. *Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky* [online]. © 2020 Vězeňská služba České republiky, 2020. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/informacni-servis/rychla-fakta/aktualni-pocty-zamestnanych-veznu/>
- [2] BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA. *Bezpečnostní systém ČR* [online]. Zpravodajská služba České republiky: Bezpečnostní informační služba, 2019. Dostupné z: <https://www.bis.cz/bezpecnostni-system/>
- [3] DANČÁK, B. A ŠIMÍČEK V. *Bezpečnost České republiky*. 1. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. ISBN 80-210-3009-7.
- [4] EDITA LEHNEROVÁ: Vazební vězňice. *Edita Lehnerová* [online]. Dostupné z: https://editalehnerova.blogspot.com/2012/02/vazebni-veznice.html?fbclid=IwAR1z8JkuiwjYy_L_SzkPZbXkWLFaDug4WTf37MvpgudiJ8dOg9iewZF5aH4
- [5] EPRAVO.CZ. *K některým aspektům vazby útekové* [online]. EPRAVO.CZ, a.s. 1999. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/k-nekterym-aspektum-vazby-utekove-106540.html?fbclid=IwAR25oVzC2Bbh_ty4oT7tuO6mVA7-XHAtq9mpW8EoD8dEQNXwWo5np1DeiO8
- [6] EPRAVO.CZ. *Koluzní důvod vazby* [online]. EPRAVO.CZ, a.s. 1999. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/koluzni-duvod-vazby-85623.html?fbclid=IwAR3Zhrs_fZoTvSdA10-NKSE7S3ZCXXXoSInPFpjQazrslZJwpFKNU3G50c
- [7] EPRAVO.CZ. *Usnesení o vzetí do vazby – ve světle stávající judikatury (II. část)*. [online]. 2010. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/usneseni-o-vzeti-do-vazby-ve-svetle-stavajicijudikatury-ii-cast-68569.html>
- [8] FENYK, J. *Trestní zákoník a trestní řád: průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou*. Praha: Linde, 2010. ISBN 978-80-7201-808-6.
- [9] JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013. Student. ISBN 978-80-87576-64-9.
- [10] JURISTIC. Vazba. [online]. 2001. Dostupné z: <http://trestni.juristic.cz/87508/clanek/trest3.html>
- [11] JUSTICE.CZ – OFICIÁLNÍ SERVER ČESKÉHO SOUDNICTVÍ. *Kompetence Ministerstva spravedlnosti podle § 11 zák. č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných*

- ústředních orgánů státní správy* [online]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=5839&d=324504>
- [12] KOVÁRNÍK, Libor. Vězeňská služba [online]. ©Bezpečnostní sbory.cz, 2009. ISBN 1803-6856. Dostupné z: http://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/6-2009/vezenska_sluzba.htm
- [13] MACHEK, V. *Etymologický slovník jazyka českého*. 5. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-80-7422-048-7.
- [14] MAREŠ, M. a NOVÁK D. *Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky* [online]. 1. https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=69511: Wolters Kluwer, 2019, s. 236. ISBN 978-80-7598-202-5.
- [15] MARIE BENEŠOVÁ – VLÁDÁ ČR. *Úvodní stránka | Vláda ČR* [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/marie-benesova-173279/>
- [16] MÄSIAROVÁ, Lucie. STATISTICKÁ ROČENKA 2016 [online]. In: 2017, s. 241. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/06/Statistick%C3%A1-ro%C4%8Denka-2016.pdf>
- [17] MÄSIAROVÁ, Lucie. STATISTICKÁ ROČENKA 2017 [online]. In: 2018, s. 247. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2018/10/Statistick%C3%A1-ro%C4%8Denka-2017.pdf>
- [18] MÄSIAROVÁ, Lucie. STATISTICKÁ ROČENKA 2018 [online]. In: 2019, s. 261. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2019/05/Statistick%C3%A1-ro%C4%8Denka-2018.pdf>
- [19] MÄSIAROVÁ, Lucie. STATISTICKÁ ROČENKA 2019 [online]. In: 2020, s. 260. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2020/05/Statistick%C3%A1-ro%C4%8Denka-V%C4%9Bze%C5%88sk%C3%A9-sl%C5%BEby-%C4%8Cesk%C3%A9-republiky-za-rok-2019.pdf>
- [20] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní systém státu* [online], 2019. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-system-statu.aspx>
- [21] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní rada státu* [online], 2019. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-statu-234869.aspx>
- [22] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Kdo je kdo – orgány odpovědné v ČR za vnitřní bezpečnost* [online], 2019. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-kdo-organy-odpovedne-v-cr-za-vnitri-bezpecnosti.aspx>

- [23] MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce vězeňství do roku 2025* [online], 2016, s. 161. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/06/Koncepce-vezenstvi.pdf>
- [24] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ozbrojený bezpečnostní sbor* [online], 2019. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ozbrojeny-bezpecnostni-sbor.aspx>
- [25] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ozbrojené síly ČR* [online], 2019. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ozbrojene-sily-cr.aspx>
- [26] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>
- [27] MINISTERSTVO ZAHRANIČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika* [online], 2019. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html
- [28] SLUŽEBNÍ POMĚR. *Finance.cz* [online]. Copyright 2020 Mladá fronta, 2019, 2019. Dostupné z: <https://www.finance.cz/521435-co-je-to-sluzebni-pomer/>
- [29] NOVÝ TRESTNÍ ZÁKONÍK. *E-advokacie.cz*. [online]. 2010. Dostupné z: <https://www.e-advokacie.cz/cs/clanky/novy-trestni-zakonik-rekodifikace-trestniho-prava>
- [30] ORGANIZAČNÍ STRUKTURA – VAZEBNÍ VĚZENICE TEPLICE. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky – Generální ředitelství* [online]. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky. Dostupné z: https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-teplice/o-nas/organizacni-struktura/?fbclid=IwAR1JSG_HmtRafgOipArUn36B4X7E9ctuKjcYT1FrVy3-w3ueKo9GQpsbbmU
- [31] PLATY STÁTNÍCH ZAMĚSTNANCŮ VE SLUŽEBNÍM POMĚRU. *Pracomat.cz* [online]. Copyright ©2020 Pracomat.cz. Dostupné z: <https://www.pracomat.cz/poradna/pro-pracujici/373-platy-statnich-zamestnancu-ve-sluzebnim-pomeru.html>
- [32] PŘEDNÍ LABSKÁ. *Zotavovna Přední Labská* [online]. Dostupné z: <http://www.prednilabska.cz/>
- [33] REKREACE – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky* [online].

Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky. Dostupné z: https://www.vscr.cz/o-nas/rekreace/?fbclid=IwAR25oVzC2Bbh_ty4oT7tuO6mVA7-XHAtq9mpW8EoD8dEQNXwWo5np1DeiO8

- [34] SAK, P. *Úvod do teorie bezpečnosti*. 1. Praha: Petrklíč, 2018. ISBN 978-80-7229-652-1.
- [35] SLUŽEBNÍ POMĚR PŘÍSLUŠNÍKA VS ČR. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky* [online]. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/o-nas/personalistika/sluzebni-pomer-prislusnika-vs-cr/>
- [36] SOUČEK, V., STAŇOVÁ E., LINHART M. a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek: Krizové řízení*. Praha, 2005
- [37] STRUKTURA VAZEBNÍ VĚZNICE LITOMĚŘICE. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky* [online]. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-litomerice/informacni-servis/informace-podle-zakona-1061999-sb/struktura-vazebni-veznice/?fbclid=IwAR3kfb2xdzSrWp7Fmh1BYzw0I1PKeMrWQ9WK-gYSonCYdvYnsS8nD5XGegec>
- [38] ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1040 s. ISBN 978-80-7478-616-7.
- [39] TRESTNÍ ŘÍZENÍ: Kolik stojí odsouzení za trestný čin. *Trestní řízení*. www.trestni-rizeni.com. www.trestni-rizeni.com - *trestní právo a trestní řízení pro laiky* [online]. Dostupné z: <http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/kolik-stoji-odsouzeni-za-trestny-cin/2>
- [40] TRESTNÍ ŘÍZENÍ: O trestním právu srozumitelně. *Trestný čin*. [online]. Dostupné z: <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/trestny-cin>
- [41] TRESTNÍ ŘÍZENÍ: Trestní řízení ve věcech dětí a mladistvých. *Trestní řízení* [online]. Copyright © 2006. Dostupné z: <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/trestni-rizeni-ve-vecech-deti-a-mladistvych>
- [42] TRESTNÍ ŘÍZENÍ: Typy věznic. *Trestní řízení* [online]. Copyright © 2006. Dostupné z: <http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/typy-veznic>
- [43] VÁLKOVÁ, H., ČERNÍKOVÁ, V., FIRSTOVÁ, J. a kol. *Aktuální otázky vězeňství*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2014. 235 s. ISBN 978-80-7251-426-7.
- [44] VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. 636 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

- [45] VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Výkon trestu odnětí svobody*. [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-praha-pankrac/o-nas/vykon-vezenstvi/vykon-trestu-odneti-svobody/>
- [46] VĚZŇŮ LETOS OPĚT MÍRNĚ UBYLO. *Česká justice* [online]. Copyright © 2020 Všechna práva vyhrazena. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2019/12/veznu-letos-opet-mirne-ubylo-za-mrizemi-21-080-lidi/>
- [47] VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Jednací řád vlády* [online], 2019. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/dokumenty/jednaci-rad-vlady-91200/>
- [48] VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní rada státu* [online], 2019. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs-uvod-3851/>
- [49] VÝHODY ZAMĚSTNÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky* [online]. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/o-nas/zamestnavani-veznu/vyhody-zamestnavani-odsouzenych/>
- [50] VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY VAZEBNÍ VĚZNICE PRAHA PANKRÁČ. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky* [online]. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky [cit. 17. 09. 2020]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-praha-pankrac/o-nas/vykon-vezenstvi/vykon-trestu-odneti-svobody/>
- [51] ZABEZBEČOVACÍ DETENCE VĚZNICE A ÚVZD OPAVA. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky* [online]. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky [cit. 17. 09. 2020]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-a-uvzd-opava/o-nas/zabezbecovaci-detence/>
- [52] ZADLUŽENÍ VĚZŇŮ SE SNÍŽILO, POMOHLA ZMĚNA ZÁKONA. *E15.cz* [online]. Copyright CZECH NEWS CENTER a.s, 2019, 2019 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/zadluzeni-veznu-se-snizilo-o-polovinu-pomohla-zmena-zakona-1361672>
- [53] ZÁKLADNÍ INFORMACE – AKADEMIE VS ČR. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky* [online]. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky. Dostupné z: https://www.vscr.cz/akademie-vs-cr/o-nas/zakladni-informace/?fbclid=IwAR2LFXo0xuRyC7JtrQXcwKEfxOo4zs-4sMKon8WZ6eBtuFOZIJm6yUkat_0
- [54] Základní informace – Střední odborné učiliště. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky – Generální ředitelství* [online]. Copyright © 2020 Vězeňská služba

- České republiky. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas/zakladni-informace/>
- [55] ZÁKON Č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Česká republika. In: *Sbírka zákonů*. 1961
- [56] ZÁKON Č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 58/1999.
- [57] ZÁKON Č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. Česká republika. In: *Sbírka zákonů*. 1999
- [58] ZÁKON Č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. Česká republika. In: *Sbírka zákonů*. 1992
- [59] ZAMĚSTNANECKÝ POMĚR VS ČR. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky [online]*. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/o-nas/personalistika/zamestnanecky-pomer-vs-cr/>
- [60] ZAMĚSTNÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH V ROCE 2019 – VĚZNICE VALDICE. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky [online]*. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-valdice/uncategorized-cs/zamestnavani-odsouzenych-v-roce-2019/>
- [61] ZAMĚSTNÁVÁNÍ VĚZŇŮ – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Generální ředitelství – Vězeňská služba České republiky [online]*. Copyright © 2020 Vězeňská služba České republiky. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/o-nas/zamestnavani-veznu/>